

WIKL FEB 17 1966

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. S
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

VIENYBĖ

1886 - 80th ANNIVERSARY YEAR - 1966

80 M. 4 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1966 M. VASARIO (FEBRUARY) 10 D.

Telefonas:
Ulygate 7-7257

KAINA 20 C.

Vienybei sulaukus 80-ojo gimtadienio

VALERIJA TYSLIAVIENĖ

Šis numeris nėra sukaktuvinė Vienybės laida, kurią ruošiamės išleisti šiais metais 80 metų jubiliejui paminėti. Šiuo Vienybės numeriu norime paminėti laikraščio gimtadienį, kadangi data sutampa su pirmuoju Vienybės Lietuvninkų laidos pasirodymu Plymouth, Pa., 1886 m. vasario 10 dieną.

Kai prieš 30 metų, dar būdama netekėjusi, pradėjau dirbti Vienybėje ir ruošėmės išleisti 32 psl. Vienybės auksinio jubiliejaus laidą, nemaniau tada, kad Vienybė sulauks 80-ųjų metų, ar, kad, likimas man skirs tokią sunkią dalį ir atsakomybę — teks rūpintis šio seniausiojo pasaulyje lietuviško laikraščio likimu.

Tęsiama 2 psl.

AKTORE RŪTA LEE-KILMONYTE IR VIENYBĖS
REDAKTORIUS JUOZAS TYSLIAVA, MININT
LAIKRAŠČIO SUKAKTĮ PRAEITYJE...

Vienybei sulaukus 80-ojo gimtadienio

Atkelta iš 1 psl.

Pavarčius auksinės Vienybės jubiliejinės laidos pageltusius puslapius, širdį suspaudžia skausmai ir iš akių nejučiomis veržiasi ašaros. Tiek daug sveikinimų ir įdomių rašinių, bet, deja, dauguma autorių, kurie tada taip širdingai sveikino Vienybę ir iškelė jos nuopelnus mūsų tautos gyvenime, jau seniai ilsisi kapuose.

Bet mes — redaktoriai, bendradarbiai, rėmėjai skaitytojai ir leidėjai — jų neapvylėme!

Visi linkėjo Vienybei sulaukti deimantinio jubiliejaus ir šimtmetinės sukakties. Deimantinę sukaktį atžymėjome, o prie šimtmetinės priartėjome.

Vienybės auksinėje laidoje (išleista 1936 m. vasario 10 d.) buvo toks tuometinio Vienybės personalo pareiškimas:

"Vienybės auksinio jubiliejaus proga, redakcija, administracija ir spaustuvės darbininkai nuoširdžiai sveikina visus Vienybės skaitytojus, bendradarbius ir rėmėjus, kurių dėka laikraštis susilaukė šio garbingo jubiliejaus.

Įžengus į antrąją amžiaus pusę, mes raginame visą tautiškąją Amerikos lietuvių visuomenę ir toliau laikytis vienybės, kad vienas milijonas Amerikos lietuvių galėtų nudirbti dar didesnę kultūros darbą, kurio vaisiais, be abejonės, džiaugsis ateinančios kartos, minėdamos šimto metų Vienybės jubiliejų."

Po tuo sveikinimu pasirašė:

REDAKCIJA: J. Tysliava, J. Kruzė, P. Mačiulaitis.

ADMINISTRACIJA: V. Vaivadaitė, J. Tamas.

SPAUSTUVĖ: J. Petrika, J. Sandukas, Os. Bagdonas.

Tais pačiais žodžiais Vienybė ir dabar reiškia savo dėkingumą skaitytojams, bendradarbiams ir rėmėjams, padėjusiems sulaukti dar vienos garbingos sukakties. Sentimentai tie patys, tik Vienybės personalas kiek pasikeitė: kai kurie išmirė, o kiti iš lietuviškos spaudos veiklos pasitraukė.

Po šių metų sveikinimų prisijungia:

REDAKCIJA: S. Narkėliūnaitė, Vyt. Širvydas, D. Jonaitienė, Edv. Šulaitis.

ADMINISTRACIJA IR TECHNIŠKASIS PERSONALAS: V. Tysliavienė, O. Vaivadaitė.

NUOLATINIAI BENDRADARBIAI: Girkalis, V. Zalatorius, J. Gobis, P. Lapienė, Z. Jankauskas, J. Kiznis, J. Valaitis, W. Chase, J. Valakas, Jānus di Turno ir kiti, kurie Vienybei rašo slapyvardžiais.

ŽODIS DĖL MŪSŲ PRIEŠŲ

Visais laikais, nuo pat Vienybės įsikūrimo 1886 m., buvo žmonių, kurie išsijusę darbavosi Vienybei pakenkti. Liūdna, kad tai vis lietuviai, kurie bando pasinaudoti kitų nelaimė. Jų skaičius per pastutinius penkeris metus gal ir padaugėjo, bet reikia nepamiršti, kad ir Vienybės draugų skaičius padidėjo.

Tų gausių draugų dėka ir sulaukėm šiandien Vienybės 80-ojo gimtadienio!

ŠIMTAMETINĖ SUKAKTIS

Vienybės šimtmetinė sukaktis turėtų įvykti 1986 m. vasario 10 d. Jeigu tos laidos Vienybė sulauktų, tai greičiausia dauguma mūsų, kurie dabar rūpinamės šio laikraščio ateitimi ir likimu, jau būsime išmirę. Bet argi tai taip svarbu?

Vienybei sulaukus 80-ųjų metų, dar kartą prisiminkime Juozo Tysliavos žodžius, kurie buvo atpausdinti šio laikraščio auksinėje laidoje:

BUVĘ VIENYBĖS LEIDĖJAI: 1933 m. Vienybės bendrovei subankrutavus, Ks. Strumskio pastangomis buvo suorganizuota nauja korporacija Vienybei leisti. Nuotraukoje matomi buvę Lithuanian Press Corp. pirmininkai: A. S. Trečiokas, A. Mikalauskas; (stovi iš k.) J. Ginkus, J. Tysliava, Ks. Strumskis ir B. J. Schegaus. Bendrovė laikėsi iki 1940 m. Paskui Jonas Vaivada iš Philadelphiajos gelbėjo Vienybę iš skolų ir nuo 1940 m. laikraštį leido Juozas Tysliava. Šioje nuotraukoje tik A. S. Trečiokas iš buvusių Lith. Press Corp. pirmininkų tebėra gyvas. R. Kručo nuotr.

Dramatiškas nesiorientavimas

Šių metų sausio 22-23 d. Clevelande pasitarę, mūsų veiksniai viešai pareiškė, kad "laisvųjų lietuvių bendravimas su 'LTSR' pareiškė, kas esamomis ir organizacijomis būtų tolygus Lietuvos respublikos tęstinumo ir Lietuvos jungimo į Sovietų Rusiją pripažinimui," bet "praktikoje susiorientuoti, kas esamomis sąlygomis galima ir ko reikia vengti, sunkina ta aplinkybė, kad Lietuvoje yra susovietintas visas visuomeninis ir kultūrinis gyvenimas."

Taigi... "praktikoje sunku susiorientuoti, kas galima ir ko reikia vengti" ir tai netiksliai eliniam lietuviui išelviui, bet ir mūsų vadinamiesiems veiksniams — tam politiniam "smagenų trestui."

Minėtajame pasitarime pasisakyta tik dėl bendravimo, nepaaiškinus jo esmės, o kur bendradarbiavimas (politinis ir kultūrinis), kur koegzistencija, ryšių palaikymas, tie visais linksniais išlinksniuoti, bet neapibrėžti "nusikaltimei tautai," — neapibrėžti dėl to, kad patys veiksniai per 25 metus nesusiorientavo, "kas galima ir ko reikia vengti."

Minėtasis veiksnų mitingas nustatė principą dėl bendravimo, o Naujtenos ir Draugas sunkia artilerija apšaudė ne tik bendravimą, kiek bendradarbiavimą, kaltindami Kreivėną, Nainį, Bachuną, Procutą, Zapparacką ir kt. "iš kovotojų išėjus į bendradarbius" su okupantu (plg. Naujtenas, I-26 d.) Tad stūloli paklausimas, ką, pvz., Kreivėnas yra bendrai su LTSR padaręs, koki kultūros kūrinį sukūręs, koki mūsų

veiksnų pastatą yra bendrai su LTSR išgriovęs.

Rusų filosofas emigrantas Nik. Berdajev yra parašęs: "Valdo tas, kas įstumia mintis į hipnozės stovį. Propaganda yra vulgarų hipnotizavimo forma."

Kai patys veiksniai nežino, "kas galima ir ko reikia vengti," tad ir jų autoritetas ir propaganda negali būti pastoviai reikiamoj aukštumoje. Pasimetimu negalima mintų laikyti pastovioje hipnozės būklėje.

Pasimetimas jaučiasi ir spaudoje, kur anksčiau nebuvo; pasimetimas, minties miglotumas, sujauktas supagieža ir pykčiu jau nehipnotizuoja mintų, o jas vėsina ir skaldo.

Minėtame nutarime teigiama, kad "latavieji lietuviai ribotąsi privačiu bendravimu" (Draugas, I-25 d.) arba aiškiau (Tėviškės Žiburliuose, I-27 d.): "Tautinė drausmė reikalauja, kad santykiu su iš Lietuvos atvykstaiais neišėtų iš grynai privačių ribų."

Iš to matyti, kad veiksniai buvo subėgę ne išelvių santykių su dabartine Lietuva apsvaistinti, o vien pasisakyti dėl bendravimo su atvykstaiais iš Lietuvos. Kai dėl tų garsų susitikimų su prof. J. Kubilium, tai, kiek iš spaudos matyt, jie nebuvo išėję iš "grynai privačių ribų," nes vyko ne salėse, o privačiuose salionuose ar privačiuose valgomuosiuose, o tokie susitikimai nei veiksnams nei tariniams neturėtų rūpėti. Tai aišku ir beveiknių pareiškimo spaudoje.

Tas visas užesys spaudoje primena netvarkingą užesį taverijoje, karčiameje, kur ne tik kiekvienas užia, rėkia, šaukia ir net pyksta vieni ant kitų dėl dviprasmiškų ar miglotų posakių bei išsireiškimų, kabinaisi prie žodžių, Karčiame mose vyksta verbalinės kovos ir konkrečiau negu mūsų veiksnų ir jų spaudoje kovojama už Lietuvos išlaisvinimą.

JOTGIS

Profesoriaus Vardžio redaguotą veikalą recenzuodamas, prof. Senn pasigedo sociologinio dabartinės Lietuvos gyventojų susisluoksnavimo patyrimėjimo. Viena aišku, ši Lietuva jau ne vien žemės ūkio kraštas. Į vietinius sovietus pernai išrinkta 35,575, kurių 25,6% (9,115), sakoma, buvę pramonės darbininkai, 38,5% (13701) kolchozninkai, 35,9% (12,759) valdininkai, komisarai ir intelligentai.

Skaniausia lietuviška duona gaunama
SILVER BELL BAKING CO.

A. RADŽIŪNAS, Sav.

PYRAGAI VEDYBINIAMS IR KITOKIEMS POKYLIAMS

Pristatome į namus prašome telefonuoti: STagg 2-5938

36-40 Stagg Street
Brooklyn 6, N. Y.

"... Švęsdami Vienybės, o sykiu ir visos mūsų tautos, viso pasaulio lietuvių laimėjimo sukaktuves, mes negalime nenulenkėti galvų prieš tuos, kurie dirbo ir kovojo vakar. Jie jau nesidžiaugė tuo džiaugsmu, kuriuo mes dabar taip džiaugiamės. Bet... po penkiasdešimties metų ir mes patys jau nesidžiaugsimė tuo, kuo taip krykštaus ateinanti karta.

Žmonės gema, gyvena ir miršta, bet tautos vienybės idėja — amžina..."

Gyvenimas Lietuvoje

Mokslių Akademija minėjo 25 metų sukaktį. Nepriklausoma Lietuva, sako, turėjusi 175 profesorius, 25 asistentų ir 56 laborantus (viso 481). Dabar esama apie šimtą profesorių su daktarų laipsniais ir apie 1,500 su mokslo kandidatų. Viso suaukštesniu mokslu žmonių dirba apie 1300. Humanitarinis skyrius yra išleidęs 3 tomus "sumarksistintos" Lietuvos istorijos, 8 tomus kalbos žodyno, 4 tomus literatūros istorijos ir 5 tomus tautosakos. Ypač gausu lietuvių matematikoje ir kibernetikoje.

Vilniaus Akademinio operos ir baletu teatro vyriausias baletmeisteris, 40 metų amžiaus Vytautas Grivickas, išvyko Nasserio kvietimu į Egipto sostinę Kairą mokytis ir vadovauti ten susidariusios arabų baletu grupės. Grivickas yra autorius veikalų "Sokio menas."

Lietuvoje, sakoma, paskutiniiais septyneriais metais pastatyta ir darban paleista 140 įvairių naujų ar senų, praplėstų dirbtuvių. Darbininkų skaičius miestuose padidėjęs 360,000, kurių tik 280,000 turi pakenčiamus butus gyventi. Ypač sunku su butais Vilniuje.

Lietuvos rašytojų sąjungos ketvirtas suvažiavimas po senovės pritarė, būk literatūros uždavinys esąs "auklėti žmones komunistais," kaip

katėkizmo pareiga yra auklėti juos krikščionimis. Padėkojęs partijai už "leidimą plačiai, giliai ir visapusiškai klestėti kūrybiniams talentams," suvažiavimas atšaukė savo trečiojo suvažiavimo padėką, nes pasmerkė tų laikų pritarimą klestėti "asmens kultui, bekonfliktikumui ir gyvenimo lakiraviimui." Kažin, ką penktas rašytojų suvažiavimas pasakys apie ketvirtojo nutarimus?

Sename 1648 metų žemėlapyje Vilnius rodomas 175 hektarų plotu. Šiandien jis apima 15,300 hektarų. Gyventojų 1869 metais suskaičiuota 64,377, o pernai buvę 293,000.

Pušalotų kolchoze bekonų fermos prižiūrėtojas A. Niauronis, tėvui, žmonai ir vaikams prigelbstint, pernai uždirbo 7,800 rb. Vyriausia melžėja Ona Valvadienė melžia 20 karvių ir prižiūri melžimą kitų 130. Per mėnesį uždirba iki 200 rb. Jai padeda jos vyras invalidas.

Skaičiavimo mašinų įmonės darbininkai Vilniuje papasakojo spaudai, ką su uždarbiu darą. Vienas sako: "Gaunamą algą visą išleidžiui pragyventi, nes žmona sirguliuoja, o vaikus turi auklėti darželyje. Gyvenu naujame bute Antakalnyje." Kitas sako: "Esu šaltkalvis, uždirbu iki 150 rb. mėnesiui. Prisidėjau prie kooperatyvo apartamentą pasistatyti. Tu-

Dvi dail. A. Makūnaitės iliustracijos poeto Just. Marcinkevičiaus knygai "Baladė apie Ievą".

rėjau įmokėti stambią sumą. Dabar moku po 11 rb. mėnesiui." Mergina pasakoja: "Mes, 24 merginos, iš algų sumetame po 10 rb. ir ką nors vienai mūsų nuperkame." Kitas sako: "Jaunas, 22 metų turėdamas, išsigerdavau, algą prašyildavau. Dabar daviau įgaliojimą motinai ir ji viską tvarko." Kitas prisipažino davęs įgaliojimą žmonai, nes dėl gėrimo negalėjęs tvarkytis. Mergina sako: "Už 14 rb. pirkau kepalą ir juodąsias jūras pasimaudyti. Čia ir visą algą praleisiu." Vienas tekintojas sakosi uždirbęs iki 200 rb. mėnesiui, dalį deda tautomon kason, dalį įmoka už norimą pirkti automobilį. Vienas darbininkas pašauktas kartuomenėn, tad algą paknyres išleistuvėms. Kitas uždirba 150 rb. bet 90 rb. duoda tėvams, nors tėvas gauna 70 rb. pensiją.

Lenkų valstybinis dainų ir šokių ansamblis "Slask" antru atsilankymu Lietuvoje davė 5 koncertus: tris Vilniuje ir po vieną Kaune ir Panevėžyje. "Slask" koncertavo ir Amerikoje. Tuo tarpu Lietuvos ansambliams, nors leidžiama koncertuoti Lenkijoje, negalima Amerikoje ir tai dėl savų lietuvių užsispyrimo.

Mirusio anglo rašytojo Somerset Maugham pavardė Lietuvoje rašoma "Moemas." Kol kas, vienintelė jo apysaka lietuvių kalba tėra 1964 m. Vilniuje išėjusi "Mėnulis ir skatikas" (The Moon and Sixpence).

Ką Washingtonas ir ką Maskva skaito "gerais metais"? Idomus abiejų sostinių sutarimas. Metai Amerikoje, sakoma, geri, ne dėlto, kad žmonių sveikata pagerėjo, atsirado daugiau progų jaunimui aukštus mokslus eiti, kad menas pažangos padarė, o tikėjimas ir dora sustiprėjo. Nel Metai, sako, tada geri, jei pramonės ratai sukosi visu šimtu nuošimčių. Tas pats ir Maskvoje. Ten metai geri ne dėlto, kad piliečiams suteikta daugiau laisvės, kad literatūra laisvėty nuo cenzūros, kad tautybėms būtų suteikta daugiau laisvės. O! nel Ir ten metai geri, jei pramonės ratai daugiau pagamino, jei perviršyta ekonominis, ne koks kultūrinis planas.

Lietuviai Vokietijoje

JAUNIMO METAI

PLB Valdybai paskelbus 1966 metus jaunimo metais, Vokietijos krašto valdyba ėmėsi iniciatyvos sudaryti komitetą, kuris rūpintųsi šios idėjos įgyvendinimu Vokietijoje. Buvo sukvietos viso Vokietijoje veikiančios lietuvių jaunimo organizacijos bendro posėdžio į Huttenfeldą. Į kvietimą neatsiliepė tik Vokietijos Lietuvių Studentų Sąjunga. Posėdyje buvo atstovaujamos 9 organizacijos ar institucijos: Evangelikų Jaunimo Ratelis, PLSS Vokietijos rajono seserija, PLSS Vokietijos rajono brolija, Vokietijos moksleivių ateitininkų sąjunga, vokiečių Studentų ateitininkų sąjunga, Lietuvių evangelikų liuteronų bažnyčia išėivijoje, Lietuvių katalikų sielovada, Lietuvių Vasario 16 Gimnazija ir PLB Vokietijos krašto valdyba.

Pernai įvyko Vokietija lietuvių apylinkių pirminkų posėdis Vas. 16 Gimnazijoje. Pranešimus apie lietuvių gyvenimą padarė vietų pirminkai: Žemiau pateikiama. jų pranešimų santrauką.

Vilčinskas iš Hagen apylinkės pranešė, kad apylinkėje yra 120 asmenų, iš jų 60 tikrų lietuvių, kiti 60 maišytos šeimos su svetimtaučiais. Vargo mokyklą lanko 10 mokinių. Solidarumo mokesčius surinkti sunku ir tai ne iš visų.

Lukošaitis iš Dortmund apylinkės papasakojo, kad apylinkėje veikia nuo 1921 metų į ten atvykusių lietuvių iš Rytų Prūsų ir Klaipėdos krašto. Jis sakė, kad apylinkės istoriją pasiėmė parašyti Povilavičius-Vykintas. Prie šios senos apylinkės ilgai neprilipo šio karo emigrantai, bet dabar jau apylinkėje sulipdyta ir nesusipratimų nėra.

Umbrzevičius iš Emsdett's apylinkės pranešė, apylinkėje yra tik 3 lietuvių šeimos, visi kiti Lietuvos vokiečiai repatriantai. Solidarumo mokesčius mokėjo, kol BALFas dar dalino savo gerbybes. Vargo mokyklos nėra.

Kavolis iš Diepholz apylinkės -- Apylinkėje yra 37 nariai, iš jų tik 12 yra darbingi. Vargo mokyklos nėra. Solidarumo mokesčius surinkti sunku.

Rožė iš Bocholto apylinkės -- papasakojo, kad apylinkėje yra 41 narys, tarp kurių yra vienybė, švenčia visas lietuvių šventes. Susirenka viena kartą per mėnesį, apsimoka visus solidarumo mokesčius, paaukoja Vasario 16 gimnazijai. Čia pat perdavė gimnazijos direktoriui surinkti auką 136. -- DM. Vargo mokyklos neturi. Toliau pasisakė prieš anoniminius rašytojus, kurie savo raštais šmeižia Vasario 16-tos gimnaziją, jos mokytojus ir kitus pavienius asmenis.

Stankaitis iš Darmstadto apylinkės -- apylinkėje yra 165 nariai, 80% jos narių yra lietuvių kilmės, nes apylinkė susideda iš 2040 Lbr. Soc. Co. Apylinkės valdyba yra paskirta kuopos vado be rinkimų. Vargo mokyklos nėra. Solidarumo mokesčius moka 72 nariai iš 120 turinčių mokėti.

Liegus iš Lubecko apylinkės -- papasakojo buvusius apylinkės sunkumus išpraeties, kuomet negalėjo sudaryti vienos apylinkės. Apylinkė yra išsklaidyta. Solidarumo mokesčius sunku surinkti. Taip pat iš tų mokesčių atsiskaityti kas mėnesį neįmanoma. Vargo mokyklos nėra. Kitų nusiskundimų neturi ir skųstis nenori.

Lietuviai Advokatai

S. Bredis, Jr.
37 Sheridan Avenue
Brooklyn 8, N. Y.
Tel. AP 7-7083

C. A. Voket
(Vokietaitis)
41-40 74th Street
Jackson Heights, N. Y.
Tel. NEWton 9-6620

Sekmadienį, kovo 13 d.

FILMŲ VAKARAS Chicagoje

Šeštadienį, kovo 12 d.

Ciceroje

BUS RODOMA:

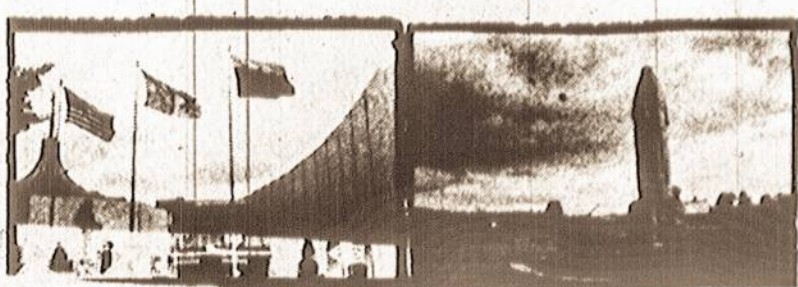
Lietuviai Pasaulinėje Parodoje

Žygis į Washingtoną

Amerikos lietuvių kronika

Lietuva žiema, pavasarį ir rudenį

SALIŲ ADRESAI BUS PRANEŠTI
KITAME NUMERYJE.

Lietuviškoje Chicagoje

CHICAGIEČIAI RAŠYTOJŲ
DRAUGIJOS VADOVYBĖJE

Jau yra išrinkta nauja Lietuvių Rašytojų Draugijos vadovybė, kuriai nariai yra parinkti iš chicagiečių tarpo. Naująją valdybą sudaro: Aloyzas Baronas, Povilas Gaučys, Jeronimas Ignatonis, Anatolijus Kairys, Albinas Valentinas. Revizijos komisijon pateko: Benediktas Babrauskas, Kazys Bradūnas, Karolė Pažeraitė; garbės tselman -- V. Ramonas, L. Šmutis, J. Vaičiūnienė. Balsavimuose dalyvavo 52 draugijos nariai (iš 88).

JAUNŲJŲ DAILININKŲ PARODA

Ir šiemet Čiurlionto Galerijoje yra rengiama lietuvių jaunųjų dailininkų paroda. Ji vyks nuo kovo 19 d. iki kovo 27 d. Šią parodą organizuoja Lietuvių Jaunųjų dailininkų klubas.

Taip pat dar viena jaunųjų dailės paroda yra ruošinama šią vasarą -- Pasaulio Jaunimo Kongreso metu.

Šių parodų aptarti jaunieji dailininkai buvo susitrinkę sausio 30 d. Sodeikų bute Čicerose.

IDOMUS KŪNERTAS JAUNIMO CENTRE

Apte 700 tautiečių sausio 30 d. buvo susitrinkę į Jaunimo Centro didžiąją salę, kurioje išklaušė reto įdomumo lietuvių menininkų koncertą. Jame pasirodė pianistas Andrius Kuprevičius, jo sesuo -- smuiklininkė Elena Kuprevičiūtė, solistai dainininkai -- Dana Stankaitytė ir Stasys Baras bei akomponiatorius Aleksandras Kučiūnas.

Šio koncerto metu buvo atlikta ir viena naujai parašyta daina -- komp. Vlado Jakubėno specialiai solistui Barui dedikuotas kūrinys "M ano detmantai." Ši, pagal poeto Juozo Tysliavos tekstą, sukurta kūrinį, sol. Baras atliko tikrai pasgėrėtina.

Prieš koncertą įvyko naujai įsigyto koncertinio fortepiono "atidarymo" iškilmės, kurio didžiausiais mecenatais buvo Marija ir Antanas Rudžiai. Taip pat prie jo nupirkimo prisidėjo ir kiti pavieniai asmenys bei organizacijos. Už fortepioną buvo sumokėta 4.400 dolerių.

NIEKO NEIŠEINA SU BENDRUOMENĖS EKSKURSIJOMIS

Praejusią vasarą ilgą laiką buvo garsinama Lietuvių Bendruomenės ekskursija Europon, tačiau iš jos nieko neišėjo, nes atsirado mažas žmonių skaičius. Tuomet buvo planuota ekskursija rengti šia vasarą. Tačiau šiemet rengėjai jau iš anksto pramatė, kad gali susidaryti nuostolių, tad sausio pabaigoje nusprendė ekskursijos nerengti. Pranešime yra skelbiama, jog užsiregistravusių ekskursantų skaičius buvo nepakankamas, kad Centro valdyba galėtų ryžtis imtis rizikos.

DAILININKAS SU KONSULAIS. -- Jonas Rimša (su barzdele) pozuoja fotografams per savo parodos atidarymą Chicagoje sausio 29 d. Šalia jo stovi Bolivijos konsulė A. F. de Taendler, toliau Lietuvos gen. konsulo žmona J. Daužvardienė, ponas de Taendler, konsulas Daužvardis ir parodą atidaręs P. Gaučys.

V. Zalatoriaus nuotrauka

Yra kalbama, jog bendruomenininkus dabar botkotuoja, kuomet jie praėjusiais metais buvo smarkiai pasigarsinę, kad iš ekskursantų tarpo niekas negalės važiuoti į Lietuvą. Užpėnai įvykusios bendruomenininkų ekskursijos ekskursantų dalis iš Vokietijos buvo nuskridę Lietuvon.

"VIEŠAI SMERKIAME"

Dail. A. Rūkštelės vadovaujama Amerikos Liet. Dailininkų Sąjungos valdyba išsiuntinėjo spaudai atsisaukimą, kuriame "protestuoja prieš bet kokius santykius su Lietuvos pavergėjais ir ragina visus geros valios lietuvius nepasiduoti provokacijoms."

Atsisaukimas pradedamas šitaip: "Jausdami gilią pagarbą ir užuojautą Lietuvoje okupanto jungą nešantiems tauriems lietuviams dailininkams, griežtai smerkiame mūsų tarpe tuos, kurie bando bendradarbiauti su Maskvos atsiųstais agentais, tuo paželddami Lietuvos nepriklausomybės kovą."

Chicagoje girdėti balsų, kurie teigia, jog Rūkštelė su savo kompanija taip smarkiai solidarizuoja okup. Lietuvos dailininkams, kad ir laisvoje Amerikoje nori uždėti dar sunkesnę jungą negu tėvynėje. Pirmas tą jungą patyrė dail. Juozas Pautienius, kuris tuojau viešai šoko išsižadėti bet kokio "kultūrinio bendradarbiavimo." Galimas daiktas jungu bus pajungta ir daugiau "laisvųjų" dailininkų.

"SVARBI" ŽURNALISTINĖ VEIKLA

Apte pusantrų metų nieko neveikusi senoji Liet. Žurnalistų Sąjungos Chicago skyriaus valdyba atstarydino ir vietoje jos, neseniai suėjęs desėtkas mėgstančių rašinėti, išsitrinko naująją su Antanu Gintneriu priekyje. Ši valdyba pasirodė, kad bus veiklesnė. Jau pirmame posėdyje keli jos nariai pareiškė mintį, jog iš narių tarpo reikėtų pašalinti kelis Vlenybės bendradarbius, kurie anksčiau vilko visą valdybos veiklos našą ir skyriui uždirbo daugiau negu tūkstantį dolerių pinigų.

Tačiau vieni šios "veiklos" nebedrįso rasti -- nutarė pasitratuoti, kokios nuoraiškos vyrauja centro valdyboje. Tuojau po jų posėdžio buvusiam centro valdybos narių pasitarime išklaušė tokį klausimą, šie "šalin-tojai," gaila, nieko nepešė ir taip liko be "gerojo darbelio."

KLAUSĖSI PLOKŠTELĖS IŠ LIETUVOS

Atetintininkų meno draugija "Šatrija" vasario 6 d. Draugo patalpose buvo surengusi programą, kurios metu išklaušyta neseniai Lietuvoje įgrotos M. K. Čiurlionio muzikos plokštelės. Šioje plokštelėje telpa simfoninės poemos "Miške" ir "Jūra." Taip pat iš juostos buvo išgirsta ir Anglijoje gyvenančio poeto Vlado Šlaito kūryba.

BOLIVIŠKOS IEVOS. -- Būdingas dail. Rimšai paveikslas "Besimaudančios mergaitės", kuris Chicagos parodoje buvo parduodamas už 2,000 dol. Tai maždaug 3-1/2 x 5-1/2 pėdų dydžio aliejus. Mergaičių kūnai tamsiai rudos spalvos, rankės -- luosčiai geltoni ir oranžiniai ir toks pat fonas. Apačioje yra žalias, lyg žolės lapas.

V. Zalatoriaus nuotrauka

Dail. Rimša rodo paveikslus

Pietų Amerikos lietuvis yra pakeliui į egzotišką Taddailininkas Jonas Rimša hiti salą Ramiajame vandensausio 29 d. Čiurlionto galerijoje Chicagoje atskleidė savo 47 paveikslus.

Pripratusiems prie tradicinių portretų, mėsčioniskumo ir modernaus meno, dail. Rimša parodė visai naują pasauli, susidedantį iš plikų parudavusių Bolivijos kalnų, tokliu pat tamsių moterų-indėnų veidų ir kūnų bei iš vešlių džunglių. Tai dailininkas, kuriam, anot parodą atidarlusio Amerikos lietuvių menininkų klubo pirmi-ninko P. Gaučio, "pavyko išgyventi į kitos tautos stela."

Šis 63 m. amžiaus tapytojas dar 1924 m. iš Lietuvos emigravo į Argentina, kur Buenos Aires mieste baigė meno mokyklą ir pradėjo garsėti. Vėliau jis persikėlė gyventi į La Paza, Bolivijoje, kur iki 1950 m. išbuvo valstybinės meno akademijos direktoriumi. Šios garbtngos ir pelningos vietos Rimša turėjo atsakyti dėl neprasto klimato. La Pazas yra 12,000 pėdų aukštumo kalnuose, kur oras gana skystas ir kvėpuoti sunku. Iš La Pazo dailininkas vėl grįžo į Buenos Aires, o šiuo metu jis

VYT. ZALATORIUS

Nepamirškite atnaujinti
Vienybės prenumeratą!

WINTER GARDEN TAVERN Inc.

1883 MADISON STREET
BROOKLYN 27, N. Y.

VYTAUTAS BELECKAS,
Savininkas

(Ridgewood)
Telefonas EV 2-6440

SALE VESTUVEMS
ir kitokioms pramogoms.
Geriausias lietuviškas
maistas prieinomis
kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

Dėl šio rašinio Draugas sudegino savo kultūrinį priedą

Š. m. sausio 28 d. naktį Chicago Draugo dienraščio leidėjai sudegino didžiumą savo kultūrinio priedo dėl jame tilpusio J. Soliūno rašinio "Ar jaučiame pavojų sumasėti?"

Kadangi tasai priedas spausdinamas savaitės viduryje ir ekspedijuojamas tik su šeštadienio Draugo žinių laida, tai, prieš patenkant į lauzą, dalis jo jau buvo patekusi į daugelio skaitytojų rankas ir tokiu būdu išėjo į viešumą.

Vienas tos laidos egz. yra pasiekęs ir Vienybės redakciją, kuri, susipažinusi su Soliūno rašiniu, informacijos dėlei dabar nori su juo supažindinti ir savo skaitytojus.

Vienybei šis rašinys atrodo įdomus savo drašiomis ir originaliomis mintimis. Įdomu ir tai, kad tokie rašiniai atsiranda, nors jiems skaitytoją pasiekti dar ne taip lengva. REDAKCIJA

Sudegintame Draugo kultūriname priede buvo skelbiamas toks turinys:

Šiame numery:

- Tarnavimas — palaima ar grėsmė?
- Naftos šaltiniai ir rafinerijos prie Virbalio ir Nemuno.
- Ar jaučiame pavojų sumasėti?

Bet laida, kuri pasiekė Draugo skaitytojus, buvo pakeista rašiniu "Knyga Amerikoje".

Šiame numery:

- Tarnavimas — palaima ar grėsmė?
- Naftos šaltiniai ir rafinerijos prie Virbalio ir Nemuno.
- Knyga Amerikoje.

AR JAUČIAME PAVOJŲ SUMASĖTI?

Atrodo, kad su pernykštemis demonstracijomis New Yorke mūsų jaunimas yra bandomas įstumti naujam veikimo kelin. Kadangi tas kelias yra gerokai pavojingas ir gali būti nepaprastai lėkštas, todėl daug kur kyla susirūpinimas. Ne dėl paties jaunimo, bet dėl vyresniųjų noro tą jaunimą pajungti tokiems veiksams, kuriuos jie patys dėl apsilėidimo nenori atlikti.

Spontaniškos demonstracijos man visados primena pasiutpolkę. Ją nušoki, ir palieka tik dulkės bei aitrus skonis gerklėje. Spontaniški masiniai pasirodymai naudingi tegali būti tik pigumo ir publicistikos ieškantiems, bei tiems, kurie yra beviltiškai pavargę ilgoje ir monotoniškoje kovoje.

Spontaniška demonstracija gali pasitenkinti tik pilka masė. Va, čia ir glūdi pavojus.

Paskutiniųjų laikų įvykiai mūsų visuomeniniame gyvenime implikuoja, gal būt, nesąmoningą — tikėkimės, kad tik tokį — mūsų vyresniųjų entuziastingą, bet neapgalvotą norą lietuvišką jaunimą paversti tik pilka gatvės demonstrantų minia.

Buvo labai aišku, jog pernykštė demonstracija savyje turėjo apščiausiai to spontaniško elemento. Ir spontaniškumas ypatingai patenkino tuos, kurie yra pavargę ilgame darbe, o gal būt, dar daugiau tuos, kurie pasišauna į masės vadus.

Kiekvienas vaikas beveik žino, jįg masei gatvėje vadovau-

ti nėra sunku. Taip kaip pasiutpolkę šokti.

Masės psichologijoje daugiau nusimaną labai lengvai tą masę ir minko. Apie tai nė kalbėti nereikia. Daug yra blogiau dėl netiesioginių tokios spontaniškumo pagrįstos kovos pasekmių.

Atsiminkime: prieš keletą mėnesių spauda nieko daugiau nė nerašė. Demonstracijos, pinigai, eisenos ir šukuosenos. Po demonstracijos ir vėl tas pats. Ir taip mūsų išsklaidytoji išeivija buvo maitinama aprašymais, kurie nustelbė visa kita. Aprašymai apie vieną spontanišką įvykį sunaikino daug naudingo laiko ir vietos kultūringiems straipsniams, recenzijoms, kritikoms.

Šiomet — Jaunimo kongresas. Ir vėl ta pati karuselė. Jau dabar galvą skauda, beskaitant, ką tas jaunimas daro ar darys. Ziūrėkit, Tamošius pasakė, kad jis nori išlikti "Lithuanian", ir jau jaunuolis keliamas į tuos šulius, ant kurio ateities Lietuva bus statoma. Vargu. Laisvė, man rodos, dar nebuvo niekada laimėta reklamomis ar skambiais sūkiams. Nepriartins jos mums nė tas jaunuolis, kuris entuziazmo ar ištvermės ieškos vien tik demonstracijose ar kongresuose, kol jie vis trafaretiškai paliks vien tik rezoliucijų žiedimo lizdais.

Rodos, kad mūsų vyresnieji suka savo veidą nuo jaunimo. Jie jaunimą skubina spontaniškiems, mase paremtiems žygiams. Tai gana pavojingas žai-

dimas. Šis žaidimas, gal būt, patenkins vyresnius, kurie, savęs nenuvertindami, nori įduoti kovos ginklą jaunimui. Tik blogiausia, jog tas jaunimas darbui nėra paruoštas.

Demonstracija ar kongresas tegalėtų būti prasmingas tik tada, jeigu jis būtų jau atliktojo darbo vainikas. Toks, kokį namų statytojas, namą pastatęs, užkelia ant stogo. Gi dabar atrodo, kad mūsų vyresnieji vainiką nori uždėti ant namo, kurio dar ir pamatai nėra pradėti.

Masiniai pasirodymai gali būti tik pradžia paskatinimo jaunimui nesirūpinti prasmingesniems kovos priemonėms. Jie gali užgožti to jaunimo pastangas ir pasiryžimus, kuriems kūrybingo darbo turinys yra daugiau brangus ir vertingas, nei tuščia pasiutpolkė gatvėje.

Atrodo, kad prasidėjo nauja veiklos fazė. Nuvargus kovoje, ieškoma pigių kovos priemonių. Tačiau toks pigus pasekimas šio krašto kai kurių gyventojų grupių mums negali būti naudingas, bet priešingai — net

žalingas, jeigu mes savo darbus pradėsime bazuoti tik entuziastingomis demonstracijomis. Užtat tol, kol dar nesame visi išėję į gatves demonstruoti ar nesuvažiavę į Jaunimo ar senimo kongresus, turime labai rimtai pagalvoti, ar vien tik spontaniškais žygiais mes nepakirsime šakos, ant kurios sėdime. O toji šaka turi būti labai gerai visiems žinoma ir matoma: planingas jaunimo ruošimas turintiems darbams, visokeriopas dėmesys kūrybiniam jaunimo darbu. Pasiutpolkę reikia labai greit baigti. Vien tik ją perlingai šokdami, numirsime. Tos mirties kaip tik ir nori visi tie, prieš kuriuos taip entuziastingai pilkoji minia demonstruoja.

CHICAGOS STUDENTAI MINĖJO VASARIO 16

Lietuvių Studentų Sąjungos Chicago skyrius vasario 6 d. Jaunimo Centre minėjo Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo sukaktį.

Lietuvos gen. konsulas dr. Daužvardis savo sveikinimo žodyje jaunimui palinkėjo, kad šie — Jaunimo Metal virstų jaunimo dėl Lietuvos išlaisvinimo metais. Jis teigė, kad "mums reikia ne tik patiems sau kalbėti apie laisvę, bet tai reikia skelbti ir kitiems. Spaudoje ir visur, kur tik įmanoma, ieškokite draugų ir užtarėjų." — akcentavo dr. Daužvardis.

Valdas Adamkevičius, Chicago Lietuvos ir respublikonų veikėjas, klausytojams (jų buvo apie 350) pristatė kandidatą į senatorius, pramonininką Charles Percy. Šis ne tik sugebėjo gražių žodžių lietuviams pasakyti, bet ir sau gerą reklamą pasidaryti lapkričio mėnesio rinkimams. Tuoj po savo kalbos jis iškeliavo kitur, matyt, daugiau balsų medžioti.

Pagrindinę, kiek ilgoką, kalbą pasakė Vaclovas Kleiza, šiemet įvykstančio Pasaulio Jaunimo Kongreso

rengimo komiteto vicepirmininkas.

Minėjimą atidarė ir jam vadovavo Liet. Studentų Sąjungos Chicago sk. pirmininkas Rimas Račkauskas. Rezoliucija Jungt. Tautoms perskaitė skyriaus sekretorė Domarkaitė.

Taip pat buvo sveikintų žodžių ir raštu. Žodžių sveikino latvių jaunimo atstovė; raštu — Chicago miesto burmistras Richard Daley, Jaunimo Kongreso rengimo komiteto pirmininkas Alg. Zaparackas ir kt.

Prieš minėjimą buvo padėtas vainikas ir uždegta liepsna prie paminklo žuvusiems už Lietuvos laisvę Jaunimo Centro sodelyje.

(eš).

Vilniuje suorganizuota Sovietijos Novosti skyrius, kurio tikslas bus teikti užsienio spaudai žinių Lietuvos kultūrinio ir mokslinio gyvenimo.

Olandijoje 1677 m. buvo išspausdinta mažo formato (8 centimetrų ilgio, 4 pločio), lotynų kalba knyga "Lenkijos ir Lietuvos istorija." Vienas egz. atsitiktinai rastas Lenkijos Mogilno apskrityje. Iš Vilniaus nuvyko atstovai knygą numikrofilmuoti.

Iš studentų Vasario 16 minėjimo Chicagoje Jaunimo Centro sodelyje — žuvusiųjų dėl Lietuvos laisvės pagerbimas. E. Sulaičio nuotrauka

Tel. TAYlor 7-9842

T H E

Arlington

ONA IR JONAS
VALAIČIAI
Savininkai

Restaurant

385 Arlington Avenue, Brooklyn 8, N. Y.

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world was established by Juozas J. Paukštytis in 1886, is published weekly (in June, July and August - bi-weekly), by Valerie Tysliava and Juozas N. Tysliava at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. Telephone APplegate 7-7257. Editor: Salomeja Narkelūnaitė; Managing Editor: Valerie Tysliava; Senior Editor: Vytautas Širvydas; English Editor: Demie Jonaitis; Associate Editor: Edvardas Sulaitis. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Three week's notice is required to change a subscriber's address. Advertising rates on application. All rights are reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts are subject to editing.

Mes

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Lietuvių gyvenimas nuo imigracijos pradžios buvo šakotas, todėl ir jų istorija šakotiška, vis rašoma "šakomis," kaip kur pernelg išpučiant, kaip Minelgos kun. Miluko biografiją, kaip kur, it burnon vandens pasiėmus, nutylint, kaip dr. Šliūpo jubiliejų. Atrodo, gana patylomis bus praleisti ir Vienybės bei abiejų Susivienijimų 80 metų jubiliejai, nes juk pramurksomis praleidžiami ir laikraščių Darbininko, Draugo ir Naujienų 50 metų jubiliejai. Priežastis aiški: "partiškumas" ir neturėjimas archyvų ar tinkamų žmonių reikalingiems rašiniams parašyti. Panašiai jau yra — po A. Šapokos mirties neturime istoriko parašyti moderninę Lietuvos istoriją. Už poros metų sueis lietuvių imigracijos Amerikon 100 metų sukaktis (pirmas oficialiai žinomas laivas 1868 m. gruodžio 11 d. atvežė 7 lietuvius, plaukusius per okeaną 3 mėnesius). Ar turėsime mokslo vyrų tinkamomis studijomis tai paminėti?

***

Kažkas yra pasakęs, kad ta tauta gyva, kuri nebijo pradėti ką naujo. Medis gyvas, kai vis naujomis šakomis auga. Šiuo atžvilgiu Vienybė skystis negali, nes, ką jos redaktorius J. O. Širvydas sakė 25 metų jubiliejaus proga, tinka ir 80 metų sukakčiai: "Kiekviena Vienybės savaitė yra kokiu nors naudinga darbu atžymėta, kokiu nors žingsniu pirmyn su broliais išeiviais Amerikoje. Jos puslapiuose plasti amžinai gyva lietuvių dvasia, tvaksi lietuviška širdis, čia vargus kęsdama, čia šviesios vilties kibirkštėlę pasigaudama, ir kultūros keliu, kitų tautų draugėje, vis toliau ir toliau nuėdama. Kokia buvo mūsų visuomenė, toksai buvo ir šis laikraštis."

***

Amerikos lietuvių gyvenimo istorikas (jei tokių ateityje turėsime!), skaitydamas didžiausiam New Yorko knygyne mikrofilmu saugoti padėtus Vienybės 80 ir daugiau metų komplektus, patirs, kad į jį kalba gyvi, karšti, dažnai poetingi ir kontroversiniai Amerikos lietuvių išeivijos gyvenimo klausimais drąsiai tiesos iešką žodžiai, giliai peršviesti tik viena nuotaika: visur būti atkakliais lietuviams! Basanavičiaus, Šliūpo ir Pietaro amžininkas, agronomas M. Katkus, apie Aušros laikus sprendė: "Kovoje klumpa atskiri asmenys, klumpa ištisos organizuotos eilės, bet stoja nauji karžygiai, naujos eilės, o kova eina net savaime, gaivališkai, net kai vadų nėra."

***

Nevisada ir Vienybė prie vairo turėjo vadų, bet kova palaikyti Amerikos lietuviuose kultūringą, plačių liberalinių pažiūrų tautinę srovę, vistiek, ėjo "savaime, gaivališkai." I Pas. karui įsiliepsnojus, 1914 m. gruodžio Laisvoje Mintyje dr. Šliūpas pareiškė: "Mano gyvenimo troškimas yra — laisvą Lietuvą, apsišvietę tautiečiai, prasisiekę amatuose, pirklyboje, pramonėje ir moksluose." Tai buvo ir Vienybės įvairiais balsais per 80 metų pagrindinis troškimas — "Išmintimi iškilti virš visų tautos neprietelių."

Tęsiama 6 psl.

Girnakalis

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

SUSIDŪMOJANT APIE ATEITĮ.

I.

Artėjant II Pasauliniam karui, Intuicijos dėka jutome, kad esame milžiniškų istorinių pakitimų angoje ir stengėmės įžvelgti į būsimų įvykių raidą, idant tlems įvykiams galėtumėme tinkamai pasiruošti. Tolygiai ir šiuo metu vėl juntame, kad esame didelių istorinių lūžių išvakarėse. Pergyventas laikotarpis įsakmiai įrodė, kad lietuvių tauta tame kritiškame laikotarpyje nesugebėjo suprasti vykstančių istorinių įvykių prasmingumo ir permatyti jų krypties, todėl visą laiką tebuvo gyventa spėlojimais ir viltimis. Manoma, kad pokarinis posūkis susidarė dėl Vakarų padarytų klaidų, kurias atitaisius bei atstačius prieškarinę padėtį, istorija vėl įgautų normalią eigą. Deja, mes gyvename pasaulinio masto revoliucinėje epochoje, kuriai pradžią davė Reformacija. Lietuvių tauta dar tebegyvena praetimi... ir todėl negali suprasti Naujųjų Amžių istorinio dėsningumo.

Viduramžių kultūros žmogus yra išaugintas galvoti dogmatinėmis kategorijomis su pretenzijomis į absoliutų neklaidingumą. Todėl, jei kas iš šalies, norėdamas jam pagelbėti, nurodytų faktus, aiškiai prieštaraujančius jo galvosenai, jis vis tiek juos atmes ir, priedan, savo įspėjimą apšauktų tautos išgama, prieš agentu, ar tiesiog neišmanėliu.

Lietuvių politinis galvojimas yra paremtas teigimu, kad lietuvių tauta savopastangomis iškovojų sau Nepriklausomybę, — pasauliniai įvykiai tevaidinė tik savo rūšies foną. Tačiau II Pasaulinio karo eigoje nei Lietuvos kariuomenė, nei partizanų kovos, nei diplomatinė veikla, nei, pagaliau, įvairūs politiniai veiksniai nesugebėjo nei apginti, nei atstatyti Nepriklausomybės. Lietuvių tautos istorinį likimą sprendžia ne menkės mūsų pačių jėgos, bet pasaulinio masto žūtbūtinės kovos, kurių rezultate susidaro istorinės situacijos, įgalinančios ir mažoms tautoms išplaukti į paviršį... Lietuvių tautos likimą lėmė ir lems pasaulinės istorijos raida. Pati lietuvių tauta tik tuo atveju gali veiksmingiau daryti savo likimnėje kovoje, jei pilnumoje supras mūsų epochos istorinę kryptį ir savo istorinę misiją...

Nelauktina jokios akcijos Lietuvos išlaisvinimo reikalu. Neturėkime jokių iliuzijų, kad lietuvių politinių veiksmų veikla duos kokius apčiuopiamus rezultatus...

Svarbūs istoriniai procesai vyksta pačioje Lietuvoje, kurie turės sprendžiamos reikšmės lietuvių tautos ateičiai. Šiuo metu Lietuvoje jau baigia susikristalizuoti nauji kartai, kurie savo istorine paskirtimi, savo idėjine ir dvasine struktūra, savo socialine kilme, savo politiniais siekliais yra visiškai skirtinga ir net priešinga nepriklausomos Lietuvos senajai kartai. Tik senoji karta tebegyvena praeties idealizavimu... Naujoji karta jau pilnai supranta, kad istorijos ratas atgal neatsukamas, ir nukreipia savo žvilgsnius į ateitį. Tai pats reikšmingiausias dvasinis reiškinys mūsų tautos likimnėje kovoje, nes dar syki turime pakartoti pranašo Izajaus žodžius, kad tautos, neturinčios ateities vizijos, yra pasmerktos pražūčiai...

Draugiškas laiškutis Girnakaliui

Jūsų straipsnyje (Vienybė 1966 sausio 20 d.) "Iš kairės ir iš dešinės" 7 psl., kalbant apie lituanistikos enciklopedijos leidimą anglų kalba, kur leidėjas Chicagoje turėjo tuo reikalu pasitarimą, yra toks sakinytis:

"Dėl enciklopedijos kalbėtis kai kas palaikė kliūtimi, kad kaž kada Kapočius už literatūrą premijavo ne jų žmogų Katiliškį."

Nežinau, mielas Girnakali, ar nors vienas iš mudviejų būvom tame pasitarime, tai neaišku, kas čia tiesą iškreipė: ar tie, kurie ten kalbėjo, ar tie, kurie čia gerai nenugirdo. Tačiau vienas iš mudviejų būvome Chicagoj 1957 m., jei neklystu, kai buvo įteikiama tuo pačiu laiku, toj pačioj salėj diems rašytojams premijos vienam

už poeziją — Rašytojų Draugijos, kitam už prozą, jūsiškai tartant, Kapočiaus, "Kapočiaus" premija atsirado, kaip iš raketos iššauta, paaiškėjus, kad Rašytojų Draugijos premiją laimėjo poetė Gražina Tulaukaitė. Tai jau vienas dėmesio vertas dalykėlis. Premijų įteikimas buvo taip surežisuotas, kad poetė ėmė ir gyvą palaikyti. Ir po šiai dienai apie ją nieko negirdėti. Negana to: dar gerą dozą drumzlių per spaudą pavarė. O dėl ko? Rašytojų Draugijos nariai slaptu balsavimu Gražinos Tulaukaitės "Rugsėjo žvaigždėms" tą premiją teisėtai pripažino.

Pastirodo, dėl nešvarių džiugavimų net po devynerių metų kai kam tenka karčiai atsirūgti.

Dorybė, jei žmonės ilgai nepamiršta mirusiųjų, tuo labiau poetų... Tik galia, kad tai yra viena kliūčių, kaip rašote, minimali enciklopedijai leisti.

Rašytojai nebuvo kalti nei vienas, nei kitas. Kalti tie, kurie iš tikrųjų labai uoliai rūpinosi savaisiais. (Manysčiau, p. Kapočius tiek tekalas, kiek pasidavė kitų spausdintiui).

Nežiūrint to, karštuoliai plaukasi rankas ir tą kaltę nori primesti kitiems.

Jei Jūs, Girnakali, ne taip nugarde, tai tiek to. O jei pats kortas sukeitė, tai galima būtų Jums pritaikyti žemiau esantį jūsų straipsnyje jūsų paties sakinį:

"Daug kas eina vis ne iš to galo."

Su pagarba AUKSAKALIS

-- Nei dvasiniai nei fiziniai -- kaip I-jai -- bolševikų okupacijai nebuvo pasiruošta...

-- Drauge su industrine revoliucija beveik visas ankstyvesnis kultūrinis palikimas nukeltas į muziejų, nes naujas žmogus prauks primityvų kaimiečio psichologinį kompleksą ir jo lėto gyvenimo ritmą. Bus paklausa naujoms kultūros formoms... --

Čia mintys yra nurašytos iš lietuvių protestantų veikėjo V. Karoso diskusinės paskaitos (žiūr. MŪSŲ SPARNAI, Lietuvių evangelikų reformatų žurnalas, 1965 m. Nr. 19, 45-56 psl.). Lietuvių protestantų rašiniuose dažnai užtinkamas palinkimas įvykius vertinant nepamiršti to ryškumo, kurį teikia laiko perspektyva. Už tai jie mažiau klaidžioja nereikšmingose dabarties smulkesnėse: jų neklaidina elliniai mažų jėgų ėjimai. Ir pvz. V. Karosas stovi ant tokių tvirtų pamatų, kad jo nesuklaidina kai kieno mėgintinai išpūsti (lyg kokį vaikų baltonėli) ne tik kokio vieno atskiro veiksmo atlikto darbo reikšmė, bet lygiai taip nesuklaidina ir visa lietuvių politinė veikla drauge paėmus. Tai yra didelė dorybė. Mūsų veiksniams būtų pravartu neatidėliojant susirinkti vėl į konferenciją kokiam nors Clevelande ir ne tiek vargti su nutarimais, o išklausti plačiau pasaulyje žinomų asmenybių pamokymų paskaitų ciklo. Šielpai nesimato galimybių, kad jie kada nors iš dabartinio dumblyno išsikrapštys ant kranto.

II.

Nepriklausomybės atstatymas yra didelė lietuvių tautos problema. Lietuvių išlaisvymas yra didelė išeivijos problema. Turėti gerų vadų irgi yra problema, gal net pati didžiausia.

III.

Vienybėje labai daug rašome apie ryšius su tėvyne, bet vis neprisiėngėme savo pažūras formuluoti trumpai rezoliucijos forma. Pasirodo, kad veiksmų konferencijoje ryšių su tėvyne reikalu tarp kelių kitų buvo pateiktas rezoliucijos projektas, iš bėdos tinkamas ir vienybininkams. Projektą sudarė Rezoliucijų Komisija, į konferenciją atbogino PLB vicepirmininkas Stasys Barzdukas, o paskelbė — Naujienos Rezoliucijų projektus paskelbdamos, Naujienos Clevelando veiksmų konferencijai padarė senos meškos patarnavimą (taip jiems ir reikiat), nes projektų šviesoje konferencijos nutarimas nustebina savo mizernybe. Visiems nusipelnusiems — Rezoliucijų Komisijai, Stasiui Barzdukiui ir Naujienoms — tariame ačiū. Šitokį nusipelnusių iš mūsų pusės įvertinimą galima suprasti kaip pasijuokimą, o galima ir rimtai suprasti — abiem atvejais išeina gerai.

Visai geras ir Studentų Sąjungos projektas, tik jame per daug to, kas galėtų būti ryšių programoje, o ne principiniam nutarime.

Daug reiškinų rodo ryšių su tėvyne reikalu visuomenės didžiulios rimtą nusistatymą, nors isteriško riksmo dar vis apstu. Nenuostabu dėl isterikų. Juk savo laiku ir daugelį metų puoselėtą šūklį "Mes be Vilniaus nenurimsim!" nebuvo lengva realizuoti nei diplomatiniais santykiais su lenkais, nei Vilniaus atgavimu. Energija išnyko, kaip iš užmiršto išjungti akumulatoriaus.

Tęsiama 6 psl.

Iš kairės ir iš dešinės

Atkelta iš 5 psl.

IV. Gaila, kad pastaraisiais mėnesiais tiek buvo triukšmo prikelta dėl ryšių su tėvyne. Gaila ir energijos, išleistos "kovai" su prof. J. Kubiliūnu, iš tiesų reikalas eina apie išsivijimą iš viso neturėjimą veikloje nei programos, nei principų, nei orientavimosi į ilgesnes laiko distancijas. Mūsų periodikoje apstu visokių darbų pasiūlymų, projektų, planų, minčių ir t. t. J visuomeninį gyvenimą rikiuojančius visa tai atsimuša lyg į kokią raitelio sėdyne atmuštą balną ir be jokios žymės nuplaunama beskubančio laiko tėkmės.

Bet kas iš to, kad į tą nusėdėtą balną reikšmingos idėjos ir neatsimuštų, jei laiko tėkmė taip neskubėtų, -- vis tiek dar liks sunkumas: kas dirbs?

V. -- Atvyko kažkoks profesorius iš Lietuvos (Spygliai kažkaip nebegali jo pavadėdės atminti), sako, ten aritmetiką dėstąs, čia tokius vėjus užtaisė, kad, atrodo, jis visą mūsų veiklą nupūtė, visus veiksmus nugriovė, ir visas 25 metų mūsų darbas, anot Donelaičio, į nieką pavirto...

-- Daužykime vienas kitam antausius, tegu nuo to triukšmo tas nenaudėlis aritmetikas ir Vilniuje negali miegoti...

Taip pro karčius juokus mūsų dienų teisybę išdrožė Draugo juokdariai Spygliuose ir dygliuose. Lapkričio 13 demonstracija New Yorke stiekė garso ir tapo reikšmingu įvykiu. Kam reikėjo garso nesiekusį pokalbį lapkričio 13 Cicerone išgarsinti ir daryti demonstraciją, reikšmingesne net ir už New Yorke demonstraciją? Gailma buvo ir be to garso apsielti. Vienas iš didžiųjų mūsų žurnalistikos klounų, dr. Kazys Dūmelis, dar ir dabar, vasario 3, teberašo apie Cicerono politrukus. Ir tasai Dūmelis dar norėtų sužinoti, "ar ponas Remelkis kitus nori suvedžioti, ar pats save apgaudinėja?" O iš tiesų suvedžiotas Dūmelis pats nori kitus toliau suvedžioti, klaidinti. Kaip toki Dūmelį suvedžiosi, jį tegailma atvedžioti.

Atvedžioti suvedžiotus -- labai kietas uždavinys.

VI. Pastarieji keli mėnesiai, kurie praėjo ir "bedaužant vieni kitiems antausius" dėl ryšių su tėvyne, parodė, koks brangus ir reikalingas laikraštis VIENYBĖ. Per savo ilgą 80 metų amžių jis retai kada buvo taip reikalingas, kaip dabar. Ir atėity, atrodo, bus reikalingas. Remkime jį, šį mūsų reikalingąjį, kuo tik galime: pinigų, raštais, platintu ir t. t.

NAUJIENOS ne juokų skyriuje, bet šiaip nuotaikingame straipsnyje pasiūlė, kad mūsų politinių veiksmų vadovais moterys būtų geresnės už vyrus. Sako, Salomėja Narkeliūnaitė būtų gera VLIKo pirmininkė. Labai galimas daiktas. Bet nieko iš to nebūs: kas dirbs Vienybėje? Mielos abi mūsų VIENYBĖ rėdančios moterys. Jos ir dabar neša tokią našta, kurią retas ir iš vyrų pakeltų.

Ar kam patinka, ar ne -- VIENYBĖ su savo skaitytojų ir rėmėjų šeima irgi yra lietuviškas veiksnys.

IR SODINA VELNIUS ANT ADATŲ SMAIGALIŲ

Vytautas Meškauskas Dirvoje išdėstė Santaros-Sviesos Federacijos nuopelnus ir kelius į teigiamą sprendimą dėl išsivijios ryšių su tėvyne. Viskas gerai, tik kur paties Vytauto Meškausko indėlis? Kur?

Išsivijusių antibolševikinis nusistatymas visų pirma yra jausminės kilmės. Apie bolševikus išsivijai kalba ne studijomis, bet savo pačių ir savo artimųjų patyrimu: matėmė bolševikus dariant ir naikinant mūsų kultūrinės vertybes, ant savų kallių pajutome jų nesiskaitymą su jokiomis ligi šių laikų laikomomis prigimtomis žmonių teisėmis. Nuo bolševikų pabėgusieji save laiko išsigelbėjusiais nuo pragaro siautėjimo. Kad ką ir būtų galima paaiškinti revoliucinėmis, karinėmis ar kitokiomis sąlygomis, bet bolševizmas ligi šiol nei piršto nepajudino nuotaikų patatsymui. Jau dabar prieš mus ir prieš visą pasaulį rodomas įvykęs faktas -- neįtikimai skubiai išauklėta nauja tarybinė lietuvių visuomenė, nauja tauta perkurta, senoji -- palaidota. Nors tautos perkūrimo ir praeties palaidojimo darbai dar nėra visiškai baigti, bet jau daug kas užsienio publikai rodoma. Lyg koks naujas namas: jau pastatytas, dar darbo liekanos tebešluojamos, įrengimai dar nebaigti, bet lankytojams jau yra ko rodyti. Lankytojai apžiūrinėja ir jau netiki, kad būtų tikslinga viską griauti ir kažką naują statyti.

Išsivijai taip ir liko netinkama ir nepanaudota statybinė medžiaga.

Kaip emigrantams ir pritinka, pabėgėliai pasiliko prie iš tėvynės išsineštų jausminių nuotaikų, nieko neužmiršdami ir nieko naujo nelėmę. Už tai ir tėvynės vadavimo darbai pagrįsti ne tiek šaltai ir logiškai apskaičiuotais veiksmais, kiek jausminėmis nuotaikomis. Būna garsių demonstracijų ir susirinkimų, kurie nieku nepriartina Lietuvos laisvės, bet išsivijai labai vertinamų viendėl to, kad maloniai padilgina jausmus. Su pabėgėliais atsitiko maždaug taip, kaip su pirmojo meilė paskendusiu bernioku: gyvena vien jausmais, pasirengęs eiti muštynių su kiekvienu, kas tik kritiškiau atsilieptų apie jo meilės objektą. Ir laisvinimo kritikas tegali būti apkultas, daugiau nieko.

Už tai reikia džiaugtis pastaraisiais metais vis gausėjančiais prablaivėjusiais iš jausminių nuotaikų balsais. Kaip ir reikėjo laukti, šis procesas bolševikams simpatikų negamina. Bolševizmas tegul pats suranda būdų savo vardui restauruoti prieš žmogų, kurio akyse jis buvo įsikūnijęs blogiu.

Anądien Dirvoje Vytautas Meškauskas priminė populiarus Tumo-Vaižganto žodžius:

-- Kone nuo kūdikio lopšio ir iki pasenusios lazdos aš nieko tiek konkrečiai nemyliėjau, deja, nė paties Pono Dievo, prisipažįstu (nors ir be prisipažinimo visiems aišku), kiek slieko širdžia tą velėną, po kuria aš štai jau septyntą dešimtį metų landžioju. Man viena tikrai tebuvo skanu ir malonu -- čėploti, kad ir nešvarų, bet tautinį čiulpiką. Vyžota, lopyta mano Lietuvėlė, bet mano. Liniiniai, arlielkininkai, mėšluočiai, dažnai padlecai tie lietuviai, bet mano broliai. --

Šiuose gražiuose Vaižganto žodžiuose yra marios tautinio jausmo ir vos apčiuopiamas kiekis protavimų paremto apsisprendimo. Ši Vaižganto jausminė sentencija netinka tautinei pasaulėžiūrai pagrįsti, nes išsivijijoje vis didėja skaičius tokių lietuvių, kurie užaugo ir subrendo ne tėvynės padangėje ir jausminio ryšio su tėvyne neturi.

Lietuvos meilė neįpareigoja mėšluotas drobynas mėgti labiau už amerikietišką automobilį. Nėra reikalo jaustis kiekvieno atsitiktinio padleco broliu, o valyti čiulpiškai tiek buna geresni už nevalytus, nors valymo priemonės būtų ir netautinės gamybos.

Va -- tėvynės meilė neturi būti tik jausminis nusistatymas ir niekas daugiau. Ši "lietuvišbės" žodžiu turi būti ne tik jausminės nuotaikos, bet dar labiau tautinių vertybių pažinimas ir objektyvus pripažinimas. Ryšių reikalą su tėvyne turi diktuoti ne vaižgantiškai saldžios nuotaikos, bet visapusiškas apgalvojimas ir reikalo supratimas.

Pasaulinė pajuoka pavirto tie mintytojai, kurie kadaise svarstė, kiek velnių būtų galima sutupdyti ant adatos smaigalio. Tėvynės reikalus svarstant, derėtų kiekvieno posėdžio pabaigoje padūmoti (dar geriau -- posėdžio pradžioje), ar tikrai yra svarstomi vertingi reikalai, o gal tik tokie reikalai, kuriuos būtų galima prilyginti anam garšajam senoviškam velnių sodinimui. Visoki sofistiški išvedžiojimai (a la ryšiuose išvengtą keturraidžio LTSR naudojimo) kaip tik ir tėra velnių tupdymas.

VIENYBĖS REDAKTORIAI: Salomėja Narkeliūnaitė ir buv. Vienybės redaktorius ir leidėjas, kuris pats pasirinko savo įpėdinę, tikėdamas, kad jos vadovybėje Vienybė sulauks šimtmetinės sukakties.

STEBĖTOJO PASTABOS

Idomu dirstelti į senus mūsų laikraščių komplektus. Pateko Kaune tėvų jėzuitų Zvaigždės 1931 m. birželio mėn. numeris. Rašė apie to meto mūsų tėvų jėzuitų sugalvotą mišų užpirkimą "nelaimingos Rusijos naudai." Tokias mišias jau užpirkusios tuomet 95-ies parapijos Lietuvoje. Panevėžio 30,660, Raseinių 16,008, kitos pomažiau. Kiekviena turėjo būti apmokama tėvams jėzuitams po 10 litų (vieną dolerį). Nežinome, kiek tos mišios nelaimingai Rusijai padėjo, bet, gal ir padėjo, gal ir dabar vertėtų tėvuliams pagalvoti užkurti kitą mišų vajų iš Chicago?

Kanados Montrealio lenkai Lenkijos krikšto tūkstantmeči atžymėjo poniškai puikiu baltu puošnime viešbutyje, į kurį sukviatė eilę aukštų Kanados pareigūnų. Mūsų dvasiškija ruošia išskilmingą šiluvos koplytėlės pašventinimą Washingtono ir religinį kongresą, bet nesigirdi, kad būtų pakviatę kardinolą Spellmaną ar Cushingą išskilmingai atidaryti. Be abejo, atsidėkdamai lietuviams už didelę paramą katalikybėi Amerikoje, šie kardinolai mielai dalyvautų.

Apie Lietuvos inteligentiją poetas E. Mieželaitis rašytojų suvažiavimui kalbėjo: "Susidarė jauna; labai talentinga, kūrybinga ir veržli nacionalinė inteligentija, pajėgi spręsti sudėtingiausius moderninio mokslo ir technikos uždavinius, teorijoj ir praktikoje. Mums, rašytojams,

išaugo, tokiu būdu, visai naujas skaitytojas."

Ir ši inteligentija gausėja: 1965 metais į universitetą ir institutus Lietuvoje priimta apie 25,000 studentų, o 1966 m. planuojama priimti 26,000. Pagal bolševikų rūšiamą, darbo inteligentiją sudaro: įmonių ir įstaigų vedėjai, inžinieriai, technikai ir agronomai, mokslo įstaigų darbuotojai, mokytojai, gydytojai, ekonomistai, teisininkai ir studentai akademikai. Kiek kurios rūšies Lietuvoje yra, nežino nei mūsų sociologai nei spaudos komentatoriai.

Ukrainų universitetas Romoje išleido jau antrą tomą (400 psl.) istorinių savo tautos 1624-1648 m. laikotarpio dokumentų. Įžangos žodį parašė Sovietijoje ilgai kalintas kardinolas Slipyj. Ar būtų galima mūsų jaunimą, surinkusį \$7,000 apmokėti politinį skelbimą New York Times dienraštyje, prikalbinti surinkti tiek pat išleisti bent vieną tomą mūsų tautos dokumentų, esamų Vatikane?

Perskaitėme A. Tulio naują novelę Drauge (Dvikova su mergina) ir prisiminė Becketto Dialoguose: "Manau, suprantai, kad absurda kalbu?" -- "Ir dar kaip!" Tiesa, Tulio "absurdas" gyvenimais lietuvių kalbos posakiais parašytas negu paskutiniąjį Katiliskio novelę Aidų žurnale. Tęsiama 10 psl.

Mes

Atkelta iš 5 psl.

Atrodo, tas troškimas dega lietuviuose ir dabartinėje Lietuvoje, kur kasmet į prasisiekusįjį visuomenės sluoksnį ateina po 25 tūkstančius aukštesnius mokslus išėjusio jaunimo.

***

Kiekvienai išsivijai gresia jaunimo "šakomis" išėjimas, susiliejimas su antrosios tėvynės gyvenimu, nutolstant nuo tėvų gimtojo krašto. Vienybinkai čia prisilaiko B. K. Balučio nurodymo: būti tarytum Napoleono gvardija Waterloo mūšyje, stovėti iki paskutiniųjų, nepasiduoti, ir, kaip velionis Tysliava ragino, visados būti atkakliu lietuviu!

***

Aidų žurnale mūsų filosofas A. Maceina sprendžia, kad popiežiaus troškimas tiesti kelius diskusijoms su bedieviais komunistais esąs "Vakary krikščionybės klystkelis." Vatikanas, kaip žinoma, įkūrė sekretoriatą Netikintiems ir jo vadovu paskyrė Austrijos kardinolą Koenigą. Paskutinės ir vėliausiai Vakaruose apsikrikštijusios tautos sūnus (todėl gal ir menkiausiai krikščionybę dar pažįstąs?) dr. Maceina, visgi, pripažįsta, kad krikščionio pareiga esanti visur apaštalauti Kristaus tiesą. Tačiau, sako, Vakary krikščionys čia "nekompetentiški," nes neturį "gilios įžvalgos į komunizmo pagrindus bei kėslus." Maceina neparyškina, kodėl Kristaus tiesai apaštalauti būtina komunizmo pagrindų "gili įžvalga". Įžvalga gal naudinga būtų, jei su prancūzu sociologu Durkheimu manytumėm, kad tikyba tikrovėje savo tikslu ir faktu turi ne Dievą, bet žmonių santykius visuomenėje (Dievas "Tėvas," Dievas "Sūnus," Dievo "Motina") Tada, iš tikrųjų tėvų pranciškony ir tėvų marijonų ("misijonierų") nusistatymas "nelįskite dabartinę Lietuvon" būtų pateisinamas, nes jie juk sociologai ir politikai, ne Kristaus tiesos apaštalautojai. Mūsų katalikai, atrodo, yra vedami ne į Alyvų sodnelį, bet į kažkurį paupio karklyną.

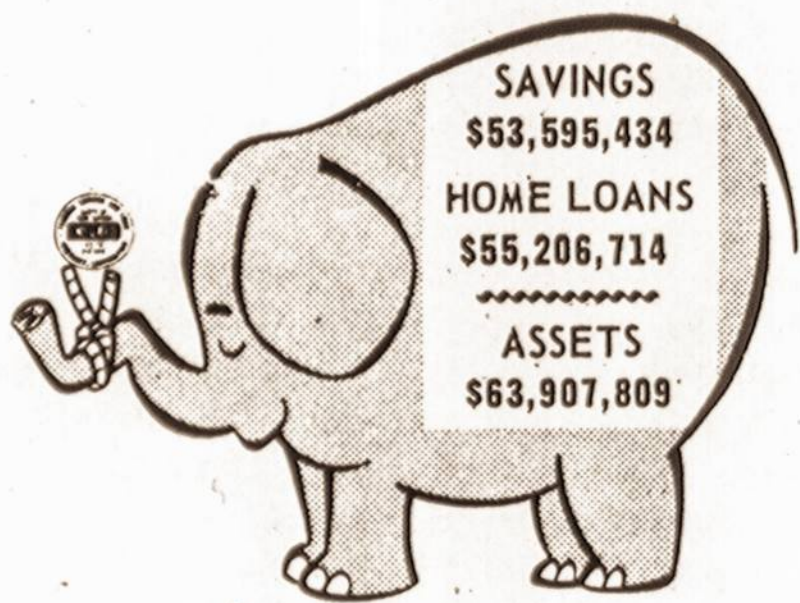
INA NEVERAVIČIŪTĖ tarp Afrikos laukinių.

DAR VIENAS NUOPELNAS TŪ, KURIE SUDARO L. F. S.

Dabar, kai mūsų finansinė atskaita paruošta spaudai, mums vėl primenama, kad tas turtas NĖRA ŠALTAS PINIGAS, BET ŽMONĖS - JŲ TROŠKIMAI, SIEKIMAI, ATEITIS, ir todėl

Liberty Federal taria didelę padėką

visiems mūsų ištikimiems taupymo ir skolinimo nariams, kaimynams ir draugams už 1965 m. pažangą.

- ** Dividendai apskaičiuojami kas mėnesį.
- ** Pinigai padėti į taupymo sąskaitą iki 15-tos dienos - gauna dividendus nuo mėnesio pradžios.
- ** Gaukite dykai "Income Tax Handbook"
- ** Gaukite gražių 1966 m. kalendorių.

LIBERTY

FEDERAL SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

202 N. Broad Street, LO 7-1480
Skyrius - Stenton & Duval, LI 8-3900
PHILADELPHIJOJE

Lietuvaitės nuotyčiai Kenijoje

Ina Neveravičiūtė, amerikietė lietuvaitė, jau kuris laikas tarnauja Jungtinių Valstybių diplomatinėje tarnyboje. Darbo paskyrimai jai teikia progą keliauti po visą pasaulį. Prieš kiek laiko ji sekretoriavo JAV ambasadoje Jakartoje, Indonezijoje, šiuo metu, tas pačias pareigas atlieka ambasadoje Nairobi mieste, Kenijos valstybėje, ryt. Afrikoje.

Kiekvienas jos laiškas tai ištisa nuotykių grandinė, nežinotumai žmogus, nei kurį cituoti, su kuriuo pasidalinti mintimis ir platesnei visuomenei pateikti.

Laiškai visi labai įdomūs, gyvi, beveik dienoraštinio pobūdžio, kuris suteikia geriausią progą pažinti ir naujas vietas ir naujus žmones, kur tenka buvoti mūsų jaunajai tautetei.

Ši kartą tenka pasinaudoti vieno laiško ištraukomis, kurioje aprašoma įdomi ekskursija į egzotiškas Afrikos laukines, nors po truputį ir civilizacijėjantias apylinkes. Toliau, tekalba laiško autorė:

"Išvažiuoju tryse: Opal, Doty ir aš, su mano mašina. Kadangi kelias daug kur labai prasti, nusipirkau antrą atsarginę padangą. Vienai nuleidus ir pakeitus, per daug nervų kaštuotų, be kitos atsarginės važiuoti, nes dažnai būna mylių mylios nuo artimiausios pataisymo vietos. Priskrovėme dėžę įvairių lengvų užkandžių ir porą termosų su kava ir vandeniu. Pirmą dieną patraukėme 6 val. kelionę į Masai Nara Reserve, į šiaurės vakarus nuo Nairobi.

Pirmos 30 mylių gero kelio ir pirmas spektaklis, kuris atsiveria prieš akis yra Kikuyu Escarpment garsiojo Great Rift Valley. Jis tęsiasi nuo Jordano iki pat pietinės Afrikos ir, rodos, ar tik nėra vienas iš "great wonders of the world." Tikrai, nepaprastai didingas vaizdas. Dešinėje puikus Longonot vulkano vaizdas. Kelias jau visai prastas. Pakely matosi laisvai besiganančios zebros, gazelės, ir kt. laukiniai Afrikos gyvuliai. Jie visi bailūs, nepripratę prie mašinų. Keliamės aukščiau ir vaizdai vis gražėja. Vidudienį sustojam priešpiečiams. Nespėjam išsikrauti savo piknikui, kai pamatėme prie mūsų artėjančią Masai moterų grupę. Didžiausiu smalsumu mus apžiūrinėja iš visų pusių. Būtų nieko, bet su savimi jos atsineša būrius musių.

Mašai pragyvena grynai iš karvių bandų, o kur karvės, ten visur ir musės. Gi tuo pačiu, kur Masai, ten ir tos musės. Jos taip pripratusios prie tu musių, kad visai jų ir nebaido. Nieko nebeliko, apsiginti nuo musių, teko greit susikrauti atgal į mašiną ir nešdintis lauk. Kai už kiek laiko vėl sustojom, pirma apsižiūrėjome ar nėra arti tu Masai. Keekorok Lodge pasiekiam popietėj. Tai visai nesena atidaryta lodge ir tikrai labai puiki. Pagrindinis pastatas yra baras, valgomasis ir lounge. O nakvynėi, atskiros kabinos iš medžio rąstų, bet su labai moderniomis voniomis. Yra ir baseinas. Savininkai -- švedų pora.

Tą patį vakarą išvažiuojam į apylinkės pėsčiatyrti. Šalia žirafų, zeburų ir kitų žvėrių, užtikame ir liūtus. Jie laikosi grupėmis ir kiekvienas patinas turi savo šeimyną su 2-3 ar net daugiau patelių su mažučiais. Čia jų suskaitė-

me 15. Liūtai visai nebailūs, galima privažiuoti keletu. Žingsniu atstu ir jie visai nekreipia dėmesio. Sako, kad dėl mašinos ir benzino kvapo, jie visai neužuodžia žmogaus ir visai juo nesidomi.

Kitą rytmetį sukylam tik saulei patekėjus ir supasamdytu "landrover" išvažiuojame žiūrėti žvėrių. Tuos gyvulus geriausia stebėti arba labai ankstyvą rytą arba pavakare, nes dienos metu, saulei kepstant, jie išsislapsto krūmų ir medžių pauksmėje ir niekur nesijudina. Vakare vėl iškyla. Matome didžiules bandas įvairių žvėrių ir vėjamės juos iš paskos. Vaizdai labai puikūs. Mano nuomone, tai tikroji Afrika, skaityta Hemingway knygoje ir man dabar taip gerai suprantama. Esu daug gražių kraštų mačiusi, bet rytinė Afrika turi kažką labai savo, kurio niekur kitur nepamatysi. Savo specialia nuotaika sukellančia tam tikrą jausmą. Nors tai tik geltonos žolės lygumos, su kalvomis šen bei ten, ir tik aptriušę medžiai ir krūmai, bet yra tikrai neišpasakytas grožis. Saulei leidžiantis, dangus ir debesys dominuoja didelę vaizdo dalį, ir tokia neišpasakyta ramybė. Jautiesi labai toli nuo visos pasaulio vargų, jautiesi absoliučiai "content" ir nenorėtum būti niekur kitur, kaip tik čia, kur esi šiuo metu. Ir paskui, kai saulė leidžiasi visai žemai, matai tik siluetus gazelių ir žirafų ir zeburų, atsimušančius šviesiam danguje.

Užvažiuojam didžiulį lygumų gaisrą. Viskas labai sausa. Dūmai kyla augščiau ir į šoną, tęsiasi mylių myliomis. Kai arčiau privažiujam -- juodos nudegusios lygumos, kiek akys užmato.

Sekancią dieną traukiam į antrąją savo sustojimo vietą -- Serengeti. Vėl apie 8 val. kelionės, gerokai prastu keliu. Karšta. Tūkstantinės bandos įvairių gyvulių šalia kelio. Džiugiamės arti stovinčiomis gazelėmis, zebromis, kongoni. Per visą kelionę nesutinkam nei vienos kitos mašinos. Žmonės pasakojo, kad kažkuri mašina per greitai važiuodama, sulūžo vienoj duobėj, tai žmonės iš-

sėdėjo dvi dienas, kol kita mašina pasirodė. Mes nesu-grūnam, bet... nuleidžia padangą. Tai pirmą kartą gyvenime pačioms teko padangą pakeisti. Su Doty pagalba šiaip taip atsukom sraigtus, bet paskui, kaip stenam, kaip ne, o negalim atsarginės padangos užtaikyti ant sraigčių atgal ir tiek. Gi saulė svilina į nugarą, kaip pasiutus. Pagaliau pasisekė. Užkėlėm ratą atgal. Abi dulkinos, pašinos, suprakaitavusios, bet patenkintos.

Dar porą mylių pavažiavus, apipuola musės cė-cė. Ir kanda pakankamai skaudžiai. Uždarėm visus langus, ir nors dūstam be gryno oro, bet geriau, kaip tos musės. Seronera Lodge pasiekiam, apie 3 val., puolamės plautis dulkes ir prakaitą.

Šita lodge susideda tik iš palapinių. Lounge ir baras didesniame pastate, vienu šonu atviras į laukus ir su dideliu patio, kur vakarais uždega laužą. Gazelės ateina visai arti prie stovyklos. Kitą dieną, su vadovu, išvykstame apylinkės vaizdų stebėti. Pirmiausia, vos neužšokom ant 14 liūtų būrio. Dar vieną jų porą netoliese, gi patinas, visai be uodegos. Dar toliau būrys žirafų, kelios jų tarpusavy mušasi. Dar kitame medy, gražus didelis leopardas įsitaisęs riogso, graži sunki uodega nukarus žemyn...

Šiuo ir reikia baigti, nes ir taip rašinys gerokai ilgas išėjo. Tuos Inos laiškus galima būtų tęsti iki begalybės, bet tai jau būtų atskiros laikraštinės atkarpos ribos ar net ir visai atskiros knygos apimtis. Skaitytojam pageidaujant, kita karta galima būtų duoti dar daugiau ištraukų iš tų mūsų tautietės laišku.

AL. GIMANTAS

* Maskvoje vyksta Pabaltijo respublikų jubiliejinė dailės paroda. Ji skirta pernai tose respublikose minėtai 25 tarybinio režimo sukakčiai atžymėti ir apima vaizduojamąjį meną, dekoratyvinę-taikomąją dailę ir liaudies meną.

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW IR ADELE MAŽEIKAI
Savininkai

80-15 Jamaica Avenue, Woodhaven 21, N. Y.

Telefonas: Virginia 9-3112

Haven Realty

JUOZO ANDRIUŠIO APDRAUDOS ĮSTAIGA
Patarnauja perkant ir parduodant namus, apdraudimo reikaluose, užpildant taksus.
ANDRIUŠIO TRAVEL BUREAU
Parduoda bilietus visomis susisiekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas.
MONEY ORDERS.

87-09 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.

Tel. VI 7-4477 Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

KALIFORNIJOS LIETUVIAI

Los Angeles, Kalifornija Vasario 16-sios Minėjimas, rengiamas ALTO skyriaus, bus vasario 13 d. Ta proga bus: 10:30 val. iškilmingos pamaldos su pritaikintu pamokslu ir po pamaldų parapijos salėje paminėjimas. Pagrindinis kalbėtojas bus V. Sidzikauskas iš New Yorko.

* Jubiliejinės parapijos kolektyvos, vedamos lietuvių tėvų Jėzuitų provincinolo tėv. B. Markaičio, S. J., prasidės kovo 20 d. ir tęsis visą savaitę.

* INŽ. ROMAS ir GIEDRĖ VENCKAI, jaunosios kartos atstovai, sekdami savo uošvio ir tėvelio K. Karūžos pavyzdžiu, Brentwood, Calif., nusipirko naujutėlius 8 butų namus, į kuriuos jau persikėlė gyventi.

Taip pat ir Romos brolis Inž. Laimis ir Aldona Venckai įsigijo 5 šeimų namą, Santa Monica, Cal.

* Sausio 15 d. šv. Kazimiero bažnyčioje buvo pakrikštytas Viktoras Algirdas, Algirdo ir Elzbietos Puikūnų sūnus. Krikšto tėvais buvo Gintautas Vitkus ir Irena Reivydienė. Krikšto apeigas atliko kun. P. Celišius. Puikūnai gyvena, Torrence, Calif., kur turi pirktą namus.

* Vasario 19 dieną, šeštadienį, 7 val. vak., šv. Kazimiero parapijos salėje vyresniųjų Skautų-čių Židinys ruošia

užgavėnių Kaukių Balių. Programą išpildys visų mėgiami solistai Rimtautas ir Birutė Dabšiai. Gros geras orkestras ir veiks turtingas bufetas. Už tris geriausius kostiumus bus skiriamos premijos. Pelnas skiriamas skautų veiklai remti. Visi lietuviai maloniai kviečiami dalyvauti.

* PETRAS KARUŽA gavo liūdna žinią iš okup. Lietuvos, kad vasario 29 dieną Vilkaiviškyje, sulaukusi 90 metų amžiaus, mirė jo ir poeto brolio Petro mamytė Kotryna Karužienė.

* Inž. Rimtautas Petraitis susižiedavo su Giedre Fledžinskaite. Jų vestuvės numatomos birželio 11 dieną šv. Kazimiero bažnyčioje, Los Angeles, Calif.

* KUN. ANTANAS GRAŽULIS, Lietuvių Tėvų Marijonų Kongregacijos pašaukimų direktorius, buvo atvykęs į Los Angeles ir buvo susostęs lietuvių klebonijoje. Čia būdamas, aplankė kelioliką kandidatų, norinčių tapti marijonais.

* JURGIS GLIAUDA, šv. Kazimiero par. istorijos autorius, ketvirtą kartą laimėjo Draugo literatūros premiją už knygą Delfino ženkle. Laureatas, nors dirbdamas sunkų fizinį darbą ir būdamas nestiprios sveikatos, per 1965 m. parašė tris knygas; Los Angeles šv. Kazimiero

parapijos istoriją, Agoniją ir Delfino ženkle.

* PROF. VLADAS ir TERESĖ MOTEKAIČIAI savo artimųjų tarpe vasario 5 dieną atšventė savo vedybų 50 metų jubiliejų. Ta proga šv. Mišias atlaikė ir palaiminimą suteikė prel. J. Kučingis, klebonas. Motekaičiai gyvena Whittier, Calif., kur turi pirktą gražią rezidenciją.

Iš Bostono praneša:

Seniausia lietuviška radioprograma Naujojoje Anglijoje, vadovaujant Steponui Minkui, rengia 32 metų sukaktuvių metinę Talentų Popietę ir gražuolės "Miss Lithuania of N. E." balių sekmadienį, vasario 13 d., So. Bostono Lietuvių Piliečių klubo auditorijoje, 368 W. Broadway, arti kampo E. St., So. Bostone, III aukšte. Pradžią 3:30 val. pp.

Salia įdomių įvairių talentų, dalyvaus dainininkės Marytė Mėlinytė, Veronika Mėlinienė, Elena Kidžienė ir Alytė Kidžiutė iš N. J., pargarsėjusios "Dvi mamytės ir dvi dukrytės" plokštelių artistės, kurios neseniai įdainavo populiarią plokštelę.

Nuo 7 val. iki 11 val. vakaro, po koncertinės Talentų popietės dalies ir po trumpo, spalvotos filmo iš pereinamųjų metų radiopikniko, įvyks balius, skirtas pagerbti pereinamųjų metų išrinktą gražuolę panele Lorraine Dirsaitę iš Brighton, policininko Stanley ir Georgianna Dirsų dukrele.

Komitete išrinkti talentus ir šokėjus šiemet apsiėmė dalyvauti: Aleksandra Gustaitienė, Ona Ivaškienė, Alice Ruseckienė, Kazys Barūnas ir Vytautas Stelmokas.

Susitarkit su draugais ir giminėm praleisti dieną ir vakarą linksmai šio vasario 13 d. Įžanga radioprogramai paremti yra \$2.00 suaugusiems, 75 ¢ vaikams.

Kviečia radio klausytojus iš toli ir artį Steponas ir Valentina Minkai.

Argentino Lietuvos Balso leidėjai Ona ir Pranas Ožinskai, kurie šiuo metu vieši pas savo skaitytojus Urugvajuje.

Iš Argentinos lietuvių gyvenimo

* Pranas ir Ona Ožinskai, Argentinos Lietuvių Balso leidėjai, visą vasario mėnesį viešės pas savo skaitytojus Urugvajuje. Tenai tvarkys laikraščio prenumeratos reikalus ir susipažins su dabartiniu to krašto lietuvių gyvenimu.

* Arg. Liet. Balsas savo vasario 3 d. laidoje rašo, kad jų rėmėjas Jonas Limba laimėjo visas tris Argentinos Meškeriojų Sąjungos 1965 m. premijas įvairių žuvų meškeriojime. Premijos bus įteiktos naujų klubo patalpų atidarymo metu Buenos Aires mieste.

* To paties laikraščio žiniomis, Argentinos Lietuvių Centras Buenos Aires mieste per N. Metų sutikimą, kuris įvyko jo patalpose, sužinojo malonią žinią: tame susitikime dalyvavusi Kazimiera

Zelepugaitė-Salazar, savo ir savo vyro dr. Raul Salazar vardu pranešė, kad Centrai aukoja savo vilą, esančią San Antonio de la Padua.

Tos vilos vertė siekia apie 3 mln. pezų. Ši auka duos galimybių Centrai viloje įrengti arba senelių namus arba jaunimo centrą.

* Inž. Alfonsas Malinauskas, Arg. Liet. Balso skaitytojas, iškilo į savo profesijos viršūnes. Jo projektu pastatytas tvenkinys Mendozoje kainavo 465 mln. pezų. Inauguracijoje dalyvavo ir pats respublikos prezidentas dr. Illia ir ta proga pasveikino inžinierių. Šiuo metu inž. Malinauskas yra Mendozos miesto statybos vyriausias inspektorius su mėnesine alga apie 150,000 pezų.

REPUBLIC LIQUOR STORE

JUOZAS BRUŽINSKAS
Vedėjas

322 Union Avenue
Brooklyn 11, N. Y.

Tel. EV 7-2089

WHITE HORSE Tavern

BARAS IR RESTORANAS
Duodami polaidotuviniai pietūs.

PRANAS BRUČAS
Savininkas
86-16 Jamaica Ave.
Woodhaven, N. Y.
Tel. Virginia 6-9519

PRANAS BRUČAS

GERIAUSIAS

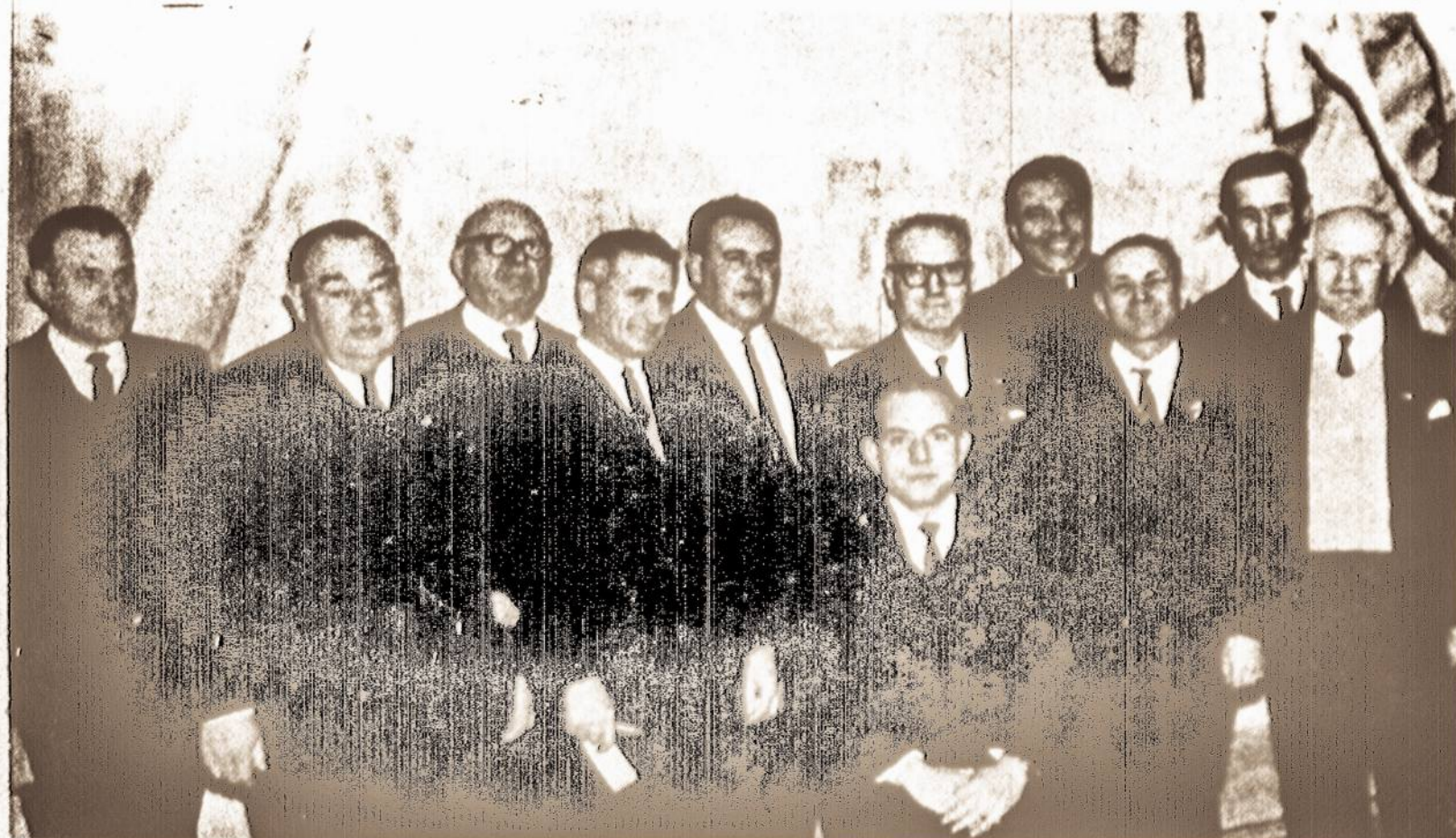
Insurance ir Real Estate

PATARNAVIMAS PAS

John Orman Agency

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

Telefonas Virginia 6-1800

Susivienijimas Lietuvių Argentinoje savo veiklos 51 metų sukaktį minėjo savo rūmuose, kurie pavadinti dr. Vinco Kudirkos vardu. Tą dieną (rugpjūčio 21, 1965) SLA sveikino: (iš k.) - Nemuno pirm. Pr. Dulkė, šv. Cecilijos choro atst. K. Misiūnas, A. L. Balso red. K. Norkus, Laiko red. inž. St. Babronis, A. L. Centro pirm. Vyt. Balčiūnas, sėdi SLA pirm. Argentinoje gimęs inž. Pr. Aleškevičius, už jo stovi Arg. Liet. org. ir spaudos tarybos pirm. Jonas Čikštas, Aušros Vartų klebonas kun. J. Margis, SLA veikėjas vadovė programai Albinas Arlauskas, Mindaugo klubo pirm. Jonas Jašauskas ir Bs. Aires B-nės pirm. Juozas Kanapinskas.

P. Rutkaus nuotr.

P A S K I R P Ė J A

Kai Pranaitis atvyko į New Yorką pas savo pusbroli Antaną, gyvenantį 53 gatvėje tarp 9-tos ir 10-tos Avenue, iš karto jam atrodė gana keista. Tie keturaukščiai namai tokie apšepę, o prie tų namų krėplos -- geležinės kopėčios, kuriomis iš pat viršaus gali nuilpti žemyn, esą, tai gaisro atvejui, tartum lyg visi to gaisro laukty.

Pusbrolis Antanas laiškuose rašydavo gyvenąs "rūmuose". O dabar, kai Pranaitis atvyko, rado, kad tai tik paprasčiausi kambariai.

Pranaitis pirmąją atvykimo savaitę ėmėsi mokytis anglų kalbos, ir Antanui padedant buvo išmokęs du žodžius: -- "yes" ir "no." Tik su paskutiniu juo kažkaip nesisekė, kai kada susipindavo ir vietoje "no" pasakydavo "on."

Pranaičiui New Yorkas atrodė klaikus-tų žmonių daugybės, ir visi skuba lyg bitės igelti.

Pusbrolis dirba, o Pranaičiui liepia tą savaitę aplink pavaikščioti, girdi, susipažink su miestu.

Pranaitis gerai įsidėmėjo namo numerį ir tą kampinį namą -- vokiečio salūnų su raudonomis "Pfeifer" raldėmis.

Po savaitės Antanas per pažįstamą asmenį gavo Pranaičiui darbą.

Džiugu -- 4 doleriai savaitė!

Pranaitis dirba jau antrą savaitę. "Bosas" parodė kaip lazdeles ant tekėlo nugalasti. Kalbėti daug nereikia, tik "yes" ar "no."

Vieno šeštadienio popietį Antanas kalbasi su Pranaičiu:

-- Žinai, kad tu atrodai lyg apuokas. Plaukai uždrėbę ant apykaklės, eisime pas barberį.

Pranaitis nustebęs sušuko:

-- Pas kokį barbarą tu nori mane tempti?

-- Nebūk kvailas, mokykis angliškai! Barberis tai tas, kuris nukerpa plaukus ir barzdą nuskuta.

-- Aš gi barzdos neturiu, matai, tik keli pūkeliai panosėje.

-- Na, tai nukirps plaukus, pamatysi būsi šiek tiek panašesnis į amerikietį.

Pats Pranaitis pasipasakojo apie savo pirmąjį žygį pas "barberį":

-- Einam 10-ta Avenue aukštyn į miestą. Pagaliau patenkam į tokią vietą, kur veidrodžiai, ketvertas kėdžių, kur sėdi kerpmieji, o keletas ten pasientuose. Ir Antanas sako man: "Tu čia pasėdėk, o aš eisiu kojinių nusipirkti, tuoj grįšiu." Po kiek laiko vienas iš kirpėjų, atleidęs žmogų, jau nukirptą, gal ir nuskustą, nemačiau, -- žiūri į mane ir sako:

-- You are next!

Supratau, kad aš, Drąsiai atkirtau "yes." Nueičiu, sėduosi į keistą kėdę, apgaubta balta drobule. Ir pradeda kirpti, vis kažką kalbėdamas, o aš bijau prasitarti su savo "yes." Juk nežinau apie ką kalbama. Kėdę pasukęs ir vėl kažką pasakė, šį kartą jau pasakiau "yes." Negi visą laiką tylėsi. Žiūriu, ateina nieko sau mergaitė, ima mano rankas glostinėti. Ir tai lyg su elektra dilgina. Manau, čia tai tikra laimė. Mergaitė mano rankas braukinėja, pirštus pamirko į vandenį, nagus kirpinėja. Galvoju, koks Amerikoje gražus paprotys, jei nori su merginom pradėti draugauti, turi būti su švariomis rankomis...

Kirpėjas ir vėl kalba apie kažkokį "šain." Aš ir dabar vept -- "yes." Žvelgiu, atkiu-

tina juodukas. Pradeda pusbačius valyti, nors prieš porą dienų juos buvau blizginęs. Sakyti "no" -- nepatogu. Tyliau. O mano kirpėjas vis kalba ir viauksi. Kalba apie "šelv." Neiškentęs sakau vėl "yes." Nagi, kai pavėrs kėdę, nei nepajutau kaip išsitiesiau aukštelnikas. Koki velnią, manau, čia dabar man išdarinės, gal kokią operaciją, ką gi gali žinoti. Pradėjo gi su mullo putomis veidą murzinti. Supratau, kad barzdą skus, kurios iki šiol aš pats nemačiau. Jau norėjau šaukti "no," bet susimalšęs vos pro mullo putas iššvokščiau -- "on"...

Na, broleli, po to pradėjo veidą su pirštais trinti. Galvoju, turbūt, ieško mano barzdos, o panosėje tų pūkelių neižvelgia... Tyliau ir mintimis keikiau Antaną už tai, kad mane įstūmė į tokią bėdą. Pagaliau pradėjo skusti, tiksliau sakant nugraibyti mullo putas. Pasakui vėl kažką sako, o aš ir vėl vept -- "yes." Na, ir pradėjo galvą trinkti, kad rodėsi ją atsuks į kitą pusę ir namo reikės eiti atžagariam. Kai dar kartą prasitariau "yes," tai ėmė veidą trinti tepalu, paskui karštą rankšluostį užklojo, palikęs tik nosies galiuką.

Nejuokais ėmiau dūmoti -- papuoliau, tai papuoliau.

Tuo metu, žiūriu, jau Antanas atėjęs, ir į mane su tokiu kreiva šypsena žvelgia, o aš tylomis keikluosi.

Pagaliau mane paleido ir kažką pasakė. Antanas tarpinėkaudamas taria:

-- Užsimokėk du dol., ir 40 centų.

-- Ar pasiuto, juk tai daugiau kaip pusė mano savaitinės algos, o dargi pirmosios.

Užsimokau, einame, o aš vis baruosi.

-- Na, ko tu pyksti, sako, kam gi tu liepei visokių "masažų."

-- Aš tik porą kartų pasakiau "yes," daugiau nieko!

-- Taigi to ir kirpėjui užteko. -- Antanas vis juokiasi. -- Žinai, tu dabar visai į amerikietį panašus...

Vėliau 10-tąja Avenue aš niekad nebeleidau, ta kirpykla tegu eina sau veidlop! Susiradau skersinėje gatvėje seno italo kirpyklą. Jau buvau pramokęs keletą kitų anglų kalbos žodžių -- "šlur," "olrait," "dacol."

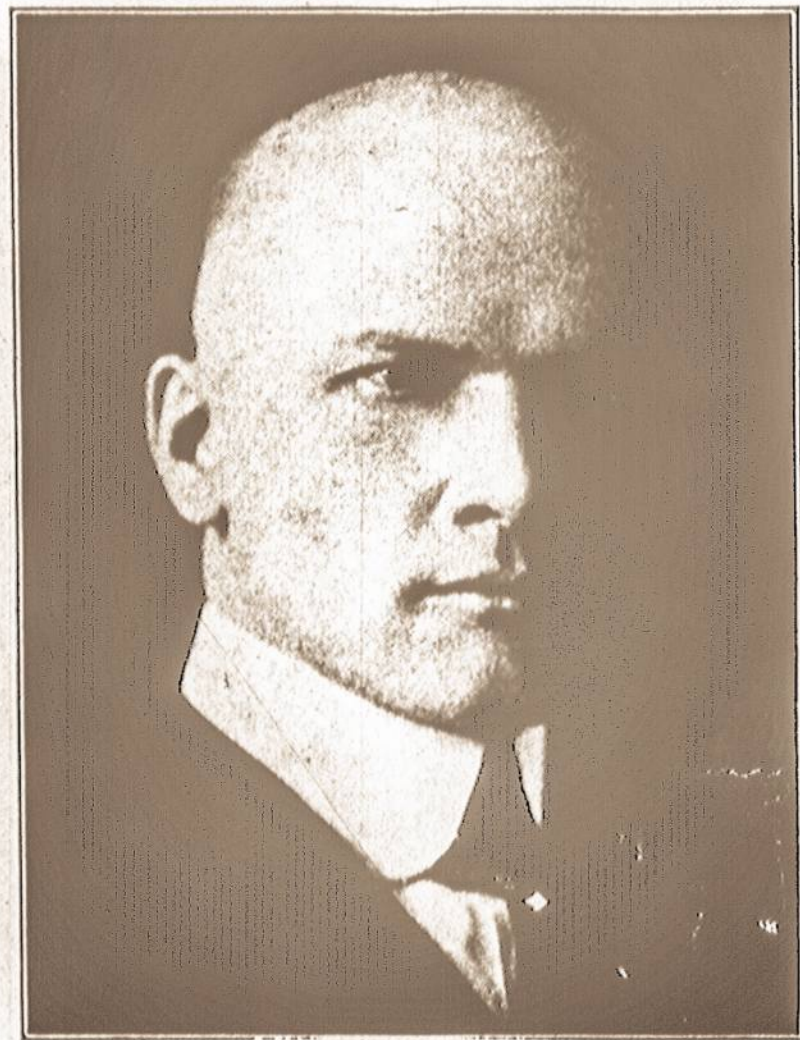
Nueinu būdavo pas Italą, ir pirmiau nei įs ką šakys, sakau -- "hair cut," "no šelv," ir viskas. Jei dar sakydavo ką, tai "no" arba "dacol."

Kartą tas italas kerpa ir kažką pasakoja, pridėdamas -- "mama mia," "Santa Maria" i. Aš nei iš šio vėptėjau -- "Olrait." Ir matytum, kaip pasiuto senelis, įsikarščiaavo, tik su žirkliomis mosaguoja, net pastyrau. Kokia gi velniava dabar? Tačiau jam žaibuojant, man iškrito "no." Matyt, buvo pataikyta, ir matau, ima nurimti, ir patapnojęs per petį, tarė -- "palsano."

Nuo to laiko ir iki šiol esu labai atsargus su kirpėjais.

Vėliau patyriau, kad kirpykloje turi mokėti elgtis, ypač rinkimų metu. Žodis prieš kirpėjo pamėgtąją partiją gali "gillai" atspindėti veide... Patariu apie politiką nekalbėti, ypač kai skuta barzdą. Geriau tuo metu balsėliau sakyti tokius žodelius -- aha, mat, taigi...

PRANAS NARVYDAS

ZIGMAS JANKAUSKAS iš Philadelphijos, Pa., Vienybės ilgametis bendradarbis ir vienas iš nuoširdžiausių rėmėjų, Vienybės gimtadienio proga atsiuntė \$80 auką. Z. Jankauskas, kuris šiemet taipgi švenčia 80 metų sukaktį, savo auką skiria Vienybės jubiliejinei laidai, kurioje ir jo nuopelnai Lietuvai ir Philadelphijos lietuvių gyvenime bus atžymėti.

Stebėtojas... Atkelta iš 7 psl.

Chicagoje viešėjęs Skotijos lietuvius Parulis Europos Lietuvoje pasakoja: "Lietuviai Chicagoje gyvena labai linksmai. Buvome nuvykę į tėvų marijonų ūkį ir seminariją. Ši dabar neveikia, nes nėra norinčių klerikais eiti. Yra tik juvenatas."

Gražių pamokslų Drauge nestinga. Aną dieną Pr. Gr. pasakojo: "Išsilvijos visuomenė pažiuromis pasiskirstė iki paskutinio laipsnio. Tai bendra visų tautų emigrantams liga. Išgyti, pirmoj eilėj reikty nuoširdžiai paleškoti, kas mus jungia. Nebūtina, kad visi čia atitiktų mūsų pažiūras, bet būtina, kad mūsų darbai eitų Lietuvos naudai." Kad Pr. Gr. žodžiai į Dievo (atsprašome, į Draugo redaktorių!) ausį! Vieną sykį pažiūros neatitiko, tai "nuoširdumo ieškanti" redakcija sudegino visą šeštadienio savo kultūros priėdo laidą, nes kaip tai ten buvo išspausdinta "nekošernas" rašinys.

Lietuvių tvarkoma taupymo ir paskolos Standard Federal bendrovė Chicagoje skelbia turinti apie \$100 mil. turto. Yra ir kitų lietuviškų bendrovių su milijoniniais turtais. Kad šitaip jų direktoriai įgyvendintų paprotį paaukoti

Naujiems Metams mūsų spaudai po kuklią dovanėlę? Juk ta spauda dažnai apie bendrovės parašo!

Providence, R. I., miręs lietuvis D. Bernatavičius sektinai turta prieš mirtį testamentu paskirstė, nes \$1,500 paliko vietinei parapijai, \$500 ALTu. Dar sektinai, jei būtų ir spaudai.

Ukrainų Svoboda paskelbė sąrašą 116 ukrainų amerikiečių gydytojų, kurie, vietoje Kalėdinų atvirukų, paaukavo po \$10 ukrainų katalikų universitetui Romoje. Būtų gražu, jei susidarytų eilė mūsų daktarų "Basanavičių ir Kudirkų" -- aukoti mūsų spaudai!

Prof. Končius Nepr. Lietuvoje skelbia straipsnį apie lietuvių emigraciją, tik kažkodėl drovisi duoti kreditą tiems tyrėjams, iš kurių raštų faktus "nukniaukė."

Leidykla, kuri išleido prof. Vardžio veikalą, išleido šiomis dienomis anglo žurnalisto, Roberto Conquest veikalą "Russia after Krushchev," kuri lietuviams įdomi prileidimu, kad sovietų imperija galinti subyrėti atskiromis taurinėmis komunistinėmis republikomis.

IŠ VIENYBĖS PRAEITIES: Prieš 10 metų Vienybės spaustuvėje Bedford Ave. Brooklyne. Dešinėje - spaustuvės vedėjas Juozas Petrika, kuriam mirus 1956 m., Vienybė perėjo į ofsetinę techniką. Priė lnotipo matomas Balčiūnas, buv. Vienybės ekspeditorius J. Jakulevičius ir namo prižiūrėtojas.

KELIONĖ Į LIETUVĄ

GEGUŽES 16 D. IŠVAŽIUOJAME Į LIETUVĄ. 16 dienų (iš jų 14 Lietuvoje) kelionė nuo New Yorko į abi puses, viešbučiai, valgis ir pavežiojimai kainuos \$880.00. Kas su šia ekskursija nori važiuoti, yra prašomi skubiai pas mane užsiregistruoti, nes laikas ir vietų skaičius labai ribotas.

TAIP PAT PARUOŠIAME DOKUMENTUS iškviesti žmones iš Lietuvos.

WALTER RASK - WIDE WORLD TRAVEL, Inc.
9727 SO. WESTERN AVENUE, CHICAGO, ILL.
Telefonas: BE 3-1104

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

Jack Sharkey-Zukauskas, buvęs pasaulio sunkaus svorio bokso čempionas, atvyksta į Chicago ir čia pasirodys metinėje Sporto, atostogų ir laivelių parodoje Tarptautiniame Amfiteatre (ten, kur buvo Lietuvos taut. šokių ir dainų šventės). Ši buvusi sporto žymybė, dabar dažnai kviečiama teisėjauti bokso rungtynėms ar garbės svečių į įvairius sporto parengimus, šioje parodoje kelis kartus per dieną demonstruos žuvavimo meną.

Paroda tęsis nuo vasario 11 iki 20 d. Šarkis į Chicago atvažiuoja iš Epping, N. H. (savo gyvenamosios vietos) mašina kartu su žmona. Apie tai mums pranešė sporto veteranas John Jakubs-Jakubauskas, kuris su juo kalbėjosi telefonu. Jakubauskas Šarkiu Chicagoje įteiks naujai išleistą Amerikos Lietuvos sporto istoriją, kur yra aprašyta ir apie Šarkį.

Jau kuris laikas yra plačiai kalbama ir rašoma apie Pasaulio Lietuvos Jaunimo Kongresą, kuris įvyks Chicagoje šių metų birželio 30 d. -- liepos 3 d. Rengėjai jau yra paskelbę gana bendrą šio kongreso programą, kurioje mes skaitome ir apie... sportą. Paskutinėje vietoje (po-akademinės, kultūrinės, religinės, politinės ir net pramoginės dalies) randame žodžius:

"Sportinėje dalyje vyks geriausių Lietuvos sportininkų rungtynės (krepšinio, tinklinio, stalo teniso ir pan.).

Taigi, kongrese vis dėlto neužmirštas ir sportas. Tačiau kyla klausimas, kaip tas sportas ten bus atžymėtas, kaip jis bus prarastas, kokla iš to bus nauda mūsų sportininkams ir t. t.

Smagu, kad kongrese bus "geriausių Lietuvos sportininkų rungtynės." Bet ką gi jte sportuos? Sakoma, krepšini, tinklini, stalo tenisa... ir pan. Kaip žinoma, tos išvardintos sporto šakos nėra kultivuojamos vasaros laiku, ypatinai, kuomet karščiai užklumpa. Tai salės sporto šakos, skirtos rudens, žiemos

ir pavasario sezonams. Koks gi būtų tikslas, pavyzdžiui, suvežti geriausius Lietuvos krepšininikus ir jiems sudaryti progą paprakaiuoti karštoje salėje. O, be to, ką tie krepšininikai gero galėtų parodyti, nes jie bus be didesnių treniruočių, kadangi krepšinio sezonas šiame krašte baigiasi balandžio mėnesį. Panaši padėtis yra ir su kitomis įvardintomis kongreso programos sporto šakomis.

Kas gi slypi po žodeliu "ir pan.", mums neaišku. Gal bilijardas, plaukymas, lengvoji atletika, o gal ir futbolas. Kongreso rengėjai gali ir dar ko kito sugalvoti.

Kaip jau bebūtų, bet programos centre vis dėlto turėtų stovėti lengv. atletika, na, ir futbolas, ypatinai, kuomet Chicagoje yra neblogo komanda. Jai varžovą galima pasikviesti iš New Yorko. O dėl krepšinio, tinklinio ir stalo teniso galvos nereikėtų sukli: palaukti, iki orai atšals, ir tiek.

* CHICAGOS LITUANICOS futbolo komanda po trijų pergalių salės futbolo pirmenybėse sausio 30 d. gavo pirmąjį null, Lietuviai turėjo nusileisti Vikings vieneto 0:2 ir nukrito į II-ją vietą. Iš viso Lituaniai reikės sužaisti 9 rungtynes.

* EDVARDAS MODESTAVIČIUS, su Chicago Jamaco Saints krepšinio komanda žaidęs Ispanijoje, sugrįžo į Chicago ir sakosi, jog gavęs pasiūlymą apsigyventi Ispanijoje ir ten treniruoti krepšinio rinktinę.

Anekdotos apie buvusius Vienybės redaktorius

Vienybės auksiniame leidinyje (išleistas 1936 m. vasario 10 d.), buvo paskelbti šie anekdotai apie buvusius redaktorius, To rašinio autorius buvo Vienybės bendradarbis Jonas Kerdiejus, jau seniai miręs.

POETAS

J. Tysliava Bostone deklamavo savo eilėraščius. Stebėtina, kad jis viską deklamuoja iš atminties. Sako, "aš savo kūrinius žinau taip, kaip tas generolas savo kareivių vardus."

Pertraukoje dainininkas S. Paura sudainavo Tysliavos žodžių, o Vanagaičio kompozicijos dainelę "Litai." Vėliau Tysliava sako: "Dėku p. Paurai už gražų dainavimą ir p. Vanagaičiui už gražią muziką, bet šių eilių aš nepamenu..." Kai klausovai susirupino, kągi tas galėtų reikšti, jis, patylėjęs, paaiškino, kad šios eilės -- paprasta žinia, kurias, sako, "parašiau ir užmiršau, o žinios, nors ir eilėmis parašytos, nepozįja."

SUPRASTAS, KAIP POLITIKAS

Užėjom į tautišką lušną išsigerti ir ten suradom Bagočių. Tarp kito ko, jis pasakė, kad D. Klinga, "12 kategorijos fašistas," nakvojęs jo namuose.

"Kaip tai, kad fašistas pas socialistą?" juokavom.

"A, mes seni iš LSS draugai," Bagočius atsakė. Sako, "pikta kai iš socialistiško klausinto išsiperi fašistas, bet tai natūralu. Mussolini, Leninas ir Hitleris buvo socialistai."

KOMIKAS

Pijų Bukšnaitį aš labai mažai pažįstu, bet iš kores-

pondencijos ir jo raštų -- labai gerai.

Kai 1912 metais aš stojau į kovą dėl tautinių sentimentų ir teisybės prieš mūsų pseudosocialistus ir kai jie mane dergė, Keleivio vedamuose straipsniuose sakydami, kad Jonas Kerdiejus nė nežino, kaip plunksną į rankas paimti, o tik širvydas jo vardu rašas, tai Bukšnaitis parašė:

"Kad cicilikai galėtų, tai Joną Kerdiejų į šiaudų kūlį paverstų ir uždegtų."

Man geriausiai patinka šis jo kūrinys.

ŽINOVAS

Vienybės redakcijoje supažindino mane su J. Kruze. Jis toks tykus, ramus, kad aš buvau priverstas kalbos ieškoti. Žvilgtėjęs per langą ir dar kartą pažūrėjau į Grand St. Atsiminiau pirmadienio turgus Jonavoje, kur daug žydų ir burliokų šturmuodavo.

"Jūsų garsus Brooklynas," sakau, "neturi Lietuvos kolonijos žymių."

Kruzė dar patylėjo ir paaiškino: "Brooklynas, Tamsta, yra visokių tautų nachalų kolonija."

TECHNIKAS

Per daugelį metų J. Bantulis dirba Vienybėje. Jis bendradarbiavo, spaustuvininkavo, redaktoravo ir vėl spaustuvininkauja. Stojęs redaktorium, bene pirmutinį straipsnį jis parašęs, bardamas korespondentus, kam jie rašą ant didelių popieros lakštų. O tie lakštai, girdi, tokie dideli, kad su jais mėnu- li galima pasiekti... Toki dideli lakštai, suprantama, kėblūs raidžių rinkėjams. Bet tas nepatiko korespondentams ir jie vėl kėlė streiką, pamindami darbininkiškus pūslėtus delnus, nemiegotas naktis ir išleistus pinigų pašto ženklams...

Bantulis, palikęs Vienybę, atvažiavo į Bostoną Ateitį redaguoti. Matyt, savo tikslą vykdė ramiu būdu. Vieną gražią dieną, žiūrime, kad jis bėga iš redakcijos per spaustu- tų į ofisą su ilgu popieros kaspinu, šaukdamas: "Ona, kur žirklys, kur žirklys?"

"Na, o kasgi čia tokio, redaktoriau?" paklausm.

"Nagi ot, bendradarbiui paaiškinau," jis sako, "kad rašytų ant vienos pusės lakšto, tai jis, penkioliką lakštų sulipdęs, padarė vieną."

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. Second Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)

1113 Mt. Vernon Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)

423 Metropolitan Ave., Brooklyn 11, N. Y.

Koplyčia laidotuvėms Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRŪNAS-BALTON

660 Grand Street Brooklyn, N. Y.

NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

JUOZO GARŠVOS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

JOSEPH J. GARSZVA, Jr.

ANITA R. GARSZVA JOHN A. PAULEY

231 Bedfo. J Avenue, Brooklyn 11, N. Y.

Telefonas: EVergreen 8-9770

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

Three Joe's SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

VIENYBĖ

DR. MATAS J. VINIKAS, kurio mirties 5 metų sukaktis suėjo š. m. vasario 8 d. Dr. Vinikas yra buvęs Lietuvos

diplomatinės tarnybos narys, iš profesijos - chemikas ir buvęs SLA Centro sekretorius. Dr. Vinikas, kuris pirmininkavo Lietuvos Atstatymo Komitetui Washingtone, Vienybės 50 m. sukaktuvinėje laidoje buvo parašęs ypač idomų rašinių apie Amerikos lietuvių veiklą Lietuvos prisikėlime. Tą jo rašinį perspausdinsime sekančiame Vienybės numeryje.

Dr. Viniko našlė Ona šiuo metu vieši pas sūnų Juozą Floridoje. Kitas Vinikų sūnus, dr. Matas Vinikas, su šeima gyvena Meadville, Pa.

* MOTERŲ VIENYBĖ praneša, kad pavasario ballus šiais metais įvyks gegužės 21 d. Maspetho Lietuvių Pilečių klube. Valdyba prašo kitas organizacijas tą dieną kitų parengimų nerengti.

* JOHN J. BURNS, New Yorko valst. demokratų komiteto pirmininkas, Antanui Varnui atsuntė laišką, prisimindamas Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 48 m. sukaktį.

Mykolas Cibas diriguoja šv. Aloyzo par. chorą tarptikybiniame muzikos festivalyje, kuris įvyko Great Necke vasario 6 d. Tempel Emanuel patalpose, dalyvaujant arti trijų tūkstančių publikos. Programą atliko Great Necko žydų, protestantų ir katalikų bažnytiniai chorai. Dalyvavo ir tų tikybų dvasininkai oratorijoje "The Golden Gates of Joy." CBS-TV koncertą filmavo.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto Vasario Šešioliktosios žodis

Visos tautos turi neatimamą teisę į laisvę ir nepriklausomybę. Amžiai liudija lietuvių tautos ištikimybę šiai laisvės teisei. Kovoje dėl jos susikūrė istorinė Lietuvos valstybė. Kovoje dėl šios teisės tūkstantis devyni šimtai aštuonioliktai vasario šešioliktą gimė Lietuvos Nepriklausomybės Atstatymo Aktas.

Svenčiame Lietuvos nepriklausomybės atstatymo keturiasdešimt aštuntąsias metines. Tai tautos laisvės troškimo didžiojo laimėjimo sukaktis. Šis laimėjimas sudarė sąlygas lietuvių tautai išlikti ir jos kūrybiniam ge-

nijui reikštis. Šio laimėjimo sukaktis vis iš naujo apkaltina Sovietų Rusiją tarptautiniu nusikaltimu tautų apsisprendimui, laisvei, taikai ir savo išpareigojimams. Ji kasmet atnaujina reikalavimą, kad Sovietų Rusija atitrauktų iš Lietuvos savo karines, administracines ir partines jėgas. Ji skelbia visam pasauliui lietuvių tautą apsisprendusią už nepriklausomybę. Ji reikalauja, kad žmonijos sąžinė pasmerktų sovietinę agresiją prieš Lietuvą ir jos neteisėtą, prievartinį įjungimą į Sovietų Sąjungą. Todėl okupantas persekioja bet kurį šios sukakties minėjimą Lie-

tuvoje. Darbininkų ir tarnautojų išnaudojimu, ūkinio ir kolchoziniu skurdu, kultūrinių prievartavimų, tikėjimo persekiojimu, viso tautos gyvenimo sovietinimu bei rusinimu okupantas siekia sužlugdyti Lietuvos nepriklausomybės mintį ir pati tautos savitumą. Lietuvos nepriklausomybės atstatymo sukaktį pavergtasis lietuvis gali prisiminti tik savo mintyse ir širdy.

Užtat laisvieji lietuviai, ypač šiais -- Jaunimo metais, visame pasaulyje Vasario Šešioliktosios sukaktį

stengiasi juo įspūdingiau atžymėti viešais susirinkimais, savo tautinės kultūros demonstracijomis ir laisvės kovos ryžto stiprinimu.

Nors šiuo metu pasaulio dėmesys daugiau yra atkreiptas į Azijos ir Afrikos žemynus, bet ir Lietuvos laisvės byla nėra paūstėjusi. Tūkstantis devyni šimtai šešiasdešimt penktais Amerikos Atstovų Rūmai priėmė specialų nutarimą, kad Lietuvos byla būtų iškelta Jungtinėse Tautose; Amerikos Kongreso Komisija susidomėjo Lietuvos padėtimi ir pravedė specialų jos ištyrimą; daugelis Amerikos sena-

torių ir kongresmanų Lietuvos bylą priminė Amerikos vyriausybei ir visuomenei; laisvieji lietuviai -- patys ir drauge su kitų sovietų pavergtų tautų atstovais -- Lietuvos laisvės reikalą kėlė Jungtinėse Tautose, Europos Taryboje ir kitose tarptautinėse institucijose.

Vasario Šešioliktosios Aktas išskleidė ilgai trukusias lietuvių tautos laisvės sutemas ir gražinęs Lietuvai valstybinę nepriklausomybę, yra reikšminga atrama kovoje dabartinei sovietinei okupacijai pašalinti. Jis tebegalioja. Laisvasis pasaulis nepripažino ir nepripažįsta jo panaikinimo ir Lietuvos į Sovietų Sąjungą įjungimo.

Vasario Šešioliktosios Aktas, laisvės kankinių ir kovotojų krauju nuskaidrintas, įkvepia laisvuosius ir pavergtuosius lietuvius siekti laisvės savaiai tautai, laisvės asmeniui, laisvės gyvenimui, laisvės kūrybai.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas Lietuvos nepriklausomybės atstatymo keturiasdešimt aštuntųjų metų proga sveikina visus lietuvius -- pavergtuosius ir laisvuosius -- ir pareiškia nesvyruojanti tikėjimą teisingumo ir laisvės pergale prieš pikto jėgas, sykiu užtikrindamas, tiek Lietuvos laisvės draugus, tiek jos priešus, kad JOKIA JĖGA NEGALI SULAIKYTI KOVOS DĖL LIETUVOS IŠLAISVINIMO.

* NEW YORKO ALTAS RUOŠIA Vasario 16 minėjimą, kuris įvyks vasario 13 d. 4 val. p.p. punktuotai Webster Hall, 119 East 11th St., Manhattan, Kalbės VLIKO pirmininkas Vaclo, Sidzikauskas. Meninę dalį atliks New Yorko Vyrų choras, diriguojamas Vl. Baltrušaitio, ir kankintinkų grupė "Vaidilutė," vadovaujama T. Dzikiėnės. Sokiams gros Joe Thomas orkestra.

NEW YORKO ALTAS KVIEČIA visus New Yorko ir apylinkių lietuvius dalyvauti. Taip pat prašo parenti Lietuvos laisvinimo darbą ir savo pinigine auka.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Po ilgos ir sunkios ligos vasario 7 d. mirė Aleksis Batalin, vienybietės Adelės Batalienės vyras. Būvo pašarvotas Jarema laidotuvių įstaigos kopyčioje. Vasario 8 d. įvyko atsiveikinimas su velioniu, o vasario 9 d. rusų ortodoksų katedroje New Yorke atlaikytos pamaldos už velionio sielą. Tą pačią dieną velionio palaikai buvo sudeginti Fresh Pond krematoriume. Nuotraukoje (trečioji iš kairės) matoma velionio našlė A. Batalienė pamaldų metu, savo ir savo vyro draugų tarpe. Pirmoji (iš kairės) - Ona Vaivadaitė, kuri su red. S. Narkėliūnaite atstovavo Vienybę. Apie A. Batalienę nešeniai buvo rašyta Vienybėje. Ji yra ta geradarė, kuri 1964 m. Vienybei paaukojo \$1,000. Vienybės redaktoriai, bendradarbiai ir personalas A. Batalienę giliai užjaučia nelaimės valandoje.